

Cine este Isus?

Întrebări Cruciale

R.C. SPROUL

Cine este Isus?

Cine este Isus?

R.C. SPROUL

CINE ESTE ISUS?

R.C. Sproul

© 2017 Asociația MAGNA GRATIA. Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă în orice formă și prin orice mijloace – electronice, mecanice, prin fotocopiere, microfilmare, înregistrare sau alt fel – cu excepția unor citate scurte în recenzii, fără permisiunea prealabilă a deținătorului drepturilor de autor.

Tradus și publicat cu permisiune.

Copyright © 2017 by R.C. Sproul. Originally published by Reformation Trust Publishing, a division of Ligonier Ministries. All rights reserved.

Traducerea: Asociația MAGNA GRATIA. Asociația MAGNA GRATIA nu susține în mod necesar toate punctele de vedere ale autorilor pe care îi traduce și/sau publică. Dacă nu este precizat altfel în text, citatele biblice sunt preluate din Biblia Cornilescu, ediția revizuită. Drepturi de autor British and Foreign Bible Society (BFBS) și Societatea Biblică Interconfesională din România (SBIR) 1924, 2016. Folosit cu permisiune.

Design copertă: Ligonier Creative, Asociația MAGNA GRATIA

RESPECTAȚI DREPTURILE DE AUTOR!

Este interzis în mod expres:

imprimarea cărții indiferent de modalitatea folosire, indiferent de scop și de modalitatea de imprimare, inclusiv imprimarea profesională (la tipografie, indiferent dacă produsul este comercializat sau nu);

stocarea fișierelor oricărei cărți pe bloguri, pagini de internet, portaluri sau transmiterea pe cale electronică, altfel decât a link-urilor către website-ul MAGNA GRATIA.

copierea și republicarea a peste 250 de semne/publicație pe alte portaluri, pagini de internet, bloguri, în publicații tipărite sau în preddici, prezentări, conferințe etc.

producția și/sau distribuția de opere derivate (ex. audiobook, clipuri video, videoblog, broșuri, alte publicații etc.) care conțin, parțial sau integral, material din această publicație, indiferent dacă opera derivată este comercializată sau nu.

Citiți politica integrală de copyright la adresa: magnagratia.org/copyright.html

Asociația MAGNA GRATIA

Str. Liliacului nr.26,

Dascălu-Ilfov 077075

Email: contact@magnagratia.org

Internet: www.magnagratia.org

CUPRINS

Capitolul 1. Isus cel adevărat – vă rugăm să vă ridicăți în picioare 7

Capitolul 2. Titlurile lui Isus 23

Capitolul 3. Viața lui Isus 61

Despre autor 117

Capitolul 1

ISUS CEL ADEVĂRAT – VĂ RUGĂM SĂ VĂ RIDICAȚI ÎN PICIOARE

În galeriile de artă din întreaga lume există un număr imens de portrete ale lui Isus. Aceste imagini sunt adesea atât de contradictorii unele față de altele, încât oferă un ajutor minor în a căpăta o imagine precisă a felului în care Hristos a arătat în decursul perioadei întrupării Sale. Dar acest număr vast de imagini este asemănător confuziei foarte răspândite cu privire la identitatea lui Isus, confuzii care există și în lumea de astăzi.

Avem nevoie de Hristos – de Hristosul *cel adevărat*. Un Hristos născut dintr-o speculație goală sau creat pentru a se potrivi matriței filozofilor pur și simplu nu ne va ajuta cu nimic. Un Hristos reciclat, un Hristos al compromisului, nu poate răscumpăra pe nimeni. Un Hristos diluat, dezbrăcat de putere, cu gloria ciuntită, un Hristos redus la un simbol sau făcut neputincios prin chirurgie teologică nu este Hristos, ci antihrist.

Prefixul *anti* poate însemna „împotriva” sau „în loc”. În limbaj există o diferență, dar în viață avem de-

a face cu o distincție fără o diferență, pentru că a-L înlocui pe Isus cel adevărat cu un substitut înseamnă a lucra împotriva lui Hristos. A-L schimba sau distorsiona pe Hristosul cel adevărat înseamnă să te împotrivești Lui, făurind un fals Hristos.

Nicio persoană din istorie nu a stârnit atât de mult studiu, atât de multe critici, prejudecăți sau devoțiune precum Isus din Nazaret. Influența titanică a acestui Om Îl face să devină ținta predilectă a săgeților criticilor și obiectul cel mai important al revizuirilor după cu prejudecata comentatorului. Astfel, portretul lui Isus cel istoric a fost alterat pentru a se potrivi fanteziilor acelor care caută să Îl creioneze așa încât să se potrivească gândirii lor, care vor să facă din El un aliat într-o mulțime de cauze militante, multe dintre acestea excluzându-se reciproc. În laboratorul teologului, Isus este tratat ca un cameleon, fiind forțat să se adapteze gândirii aceluia teolog.

De-a lungul timpului au fost făcute încercări academice asidue de a trece dincolo de portretul făcut lui Isus de Noul Testament, pentru a-L descoperi pe Isus „cel adevărat”, cel istoric. Aceste încercări de a trece prin zidul istoriei, de strecurare dincolo de vălul așa-zisei mărturii apostolice primitive, ne-au învățat multe lucruri despre prejudecățile teologilor, dar, paradoxal, nu au adăugat mare lucru la înțelegerea noastră cu privire la Isus cel adevărat. Ceea ce teologii au descoperit

dincolo de acest vâl a fost un Isus creat după imaginația lor, conform prejudecăților lor. Teologii liberali din secolul al XIX-lea au descoperit un Isus „liberal”. Existențialiștii au descoperit un erou existențial, iar marxiștii au văzut în El un erou revoluționar. Idealiștii au găsit un Isus idealist, iar pragmaticii au descoperit un Hristos pragmatic. A cerceta dincolo de Noul Testament înseamnă a pleca la o vânătoare de vrăbii echipat cu lanterna mândriei și a prejudecății.

Apoi există acel Isus construit din bucățele decupate și lipite într-o altă formă. El este construit de aceia care caută în interiorul Bibliei un miez al tradiției în legătură cu Hristos, și despre care vor să creadă că este autentic. Lucrurile pe care le văd drept aspecte inutile, apelul pe care-l fac la mituri și legende, sunt elemente pe care ei le decupează și le assemblează pentru a prezenta un Isus care se pretinde a fi real. Totul pare atât de științific, dar aceste operații sunt făcute ca și cum ai sta într-o sală cu oglinzi. Arta magicianului ne lasă cu un portret al lui Rudolf Bultmann sau John A. T. Robinson și, din nou, Isus cel adevărat este trecut în obscuritate. Prin faptul că păstrăm în această ilustrare a lui Isus câteva mărunțișuri din informațiile din Noul Testament, noi credem că am evitat subiectivitatea. Cu toate acestea, rezultatul este același – un Isus creionat de părerile teologului care ține în mână foarfeca și care are mâinile lipicioase.

Am auzit cândva povestea unui cerșetor care a bătut la ușa unui țăran și a întrebat politicos dacă nu cumva există ceva de muncă pentru el. Țăranul l-a pus cu grijă pe acel om la lucru pentru o perioadă de probă, pentru a-i testa îndemânarea. Prima sarcină care i-a fost dată a fost să spargă lemne pentru foc, lucru pe care străinul l-a terminat într-un timp record. A doua sarcină a fost să are câmpul, ceea ce el a făcut în doar câteva ore. Țăranul era uimit și plăcut impresionat. Părea că la ușa lui bătuse un Hercule din zilele moderne. Cea de-a treia sarcină era mai puțin dificilă. Ducându-l pe proaspătul lui angajat la o magazie, țăranul i-a arătat o grămadă mare de cartofi și l-a instruit pe acesta cum să-i sorteze în două grămezi: una în care să pună cartofii de calitate superioară, și cea în care să-i pună pe ceilalți. Țăranul a devenit curios când muncitorul miraculos a eșuat să raporteze finalizarea acestei sarcini la fel de repede ca pe celelalte. După mai multe ore, a mers la magazie pentru a cerceta ce se întâmplă. Grămada de cartofi părea neatinsă. Pe lângă ea mai existau acolo o grămadă cu trei cartofi și o altă grămadă care avea doar doi cartofi. „Ce se întâmplă aici?”, întrebă țăranul. „De ce te miști atât de încet?” Pe fața celui angajat era întipărită o privire de om înfrânt, pe când și-a întins mâinile goale către țăran și a replicat: „Motivul e că deciziile în viață sunt uneori dificile”.

Metoda aceasta de decupare a anumitor trăsături și reconstrucție a unui Isus cu trăsături selective suferă

de boala determinării în avans a ceea ce este autentic și ce este inventat în portretul biblic al lui Isus. Ceea ce Bultmann pune în coșul cu coji, un alt teolog pune în coșul cu miezuri. Ceea ce Bultmann denumește lucru de calitate superioară, un altul îl abandonează ca fiind inferior.

DOVEZILE SUNT CONVINGĂTOARE

Problema este simplă. Ea nu ține de mărturia „îndoielnică” a autorilor Noului Testament sau de documentele „nesigure” ale istoriei, pe care noi le denumim Evanghelii. Emil Brunner, teologul elvețian, a fost cel care sunat din trâmbiță declanșând liberalismul teologic din secolul al XIX-lea. Verdictul lui Brunner era pe cât de simplu pe atât de incendiar. Problema, spune el, este necredința.

Brunner nu vorbea despre necredința bazată pe dovezi insuficiente. A fi reținut în credința ta datorită faptului că dovezile nu susțin pretențiile afirmate este o atitudine onorabilă și înțeleaptă. Tot așa, a crede ceva în ciuda dovezilor insuficiente este credulitate, semnul distinctiv al proștilor, și nu aduce nicio onoare lui Dumnezeu.

Totuși, dovezile în legătură cu Isus sunt convingătoare, așa că reținerea în manifestarea credinței în El reprezintă comiterea unui act imoral. Necredința nu este judecată de către Isus ca fiind o eroare intelectuală,

ci un act ostil al prejudecății și îndreptat împotriva lui Dumnezeu însuși. Acest fel de necredință este distructiv pentru Biserică și pentru poporul lui Dumnezeu.

Cum ar fi posibil ca o necredință atât de grosolană să atace nu doar biserica creștină, ci și, în numeroase situații, să captureze întregi seminariile teologice și chiar întregi denominații? De ce nu abandonează acești oameni cu totul creștinismul, dacă resping portretul făcut de Noul Testament lui Isus, și de ce nu lasă ei Biserica pe seama muritorilor mai puțin educați, care au nevoie de un Isus fantezist, ca și cum Acesta ar fi pentru ei o cârjă religioasă?

Secolul al XIX-lea a venit cu o criză intelectuală și morală manifestându-se în sânul Bisericii – anume apariția teologiei liberale, care a respins pe față miezul supranatural ale Noului Testament. Această criză a apăsător în aspecte foarte practice. Dacă liderii unei biserici sau facultăți dintr-un seminar teologic se trezesc într-o dimineață și descoperă că ei nu mai cred ceea ce Biblia ne învață sau ceea ce Biserica mărturisește, care sunt opțiunile lor?

Cea mai evidentă opțiune – și prima de așteptat din partea unor bărbați onorabili – este ca ei să-și declare necredința și să părăsească politicos Biserica. Dacă ei controlează structurile de putere ale Bisericii, totuși, trebuie să se confrunte cu întrebări de ordin practic. Datorită vocației și a educației lor, slujbele lor sunt legate

de Biserică. Biserica reprezintă o investiție financiară de multe miliarde de dolari, o instituție culturală de sine stătătoare, cu milioane de membri activi și care este dovedită un vehicul eficient al reformei sociale. Acești factori fac mai puțin atractivă declararea necredinței înaintea lumii și închiderea ușilor bisericilor. De aceea, alternativa unei împotriviri pe față este, pentru acești oameni, să *redefinească* creștinismul.

Redefinirea creștinismului nu este o sarcină ușoară. Creștinismului i-a fost dată o definiție prin intermediul a doi factori care cântăresc greu: (1) existența unui corpus de literatură care include sursele primare ce vorbesc despre Întemeietorul și Învățătorul credinței creștine, Isus din Nazaret; (2) existența a două milenii de tradiție a Bisericii, care includ respingerea unor chestiuni specifice ce au suscitât dezbateri între denominații, dar care tradiție revelează o unitate remarcabilă a mărturiei legate de elementele esențiale ale creștinismului. Pentru a redefini creștinismul este nevoie ca cineva să neutralizeze autoritatea Bibliei și să relativizeze autoritatea crezurilor. Lupta Bisericii în ultimii 150 de ani s-a concentrat în mod precis pe aceste două aspecte. De aceea, nu este un lucru accidental că centrul furtunii legate de controversele din interiorul seminariilor teologice și din biserică zilelor noastre a ținut de Biblie și crezuri. De ce? Nu doar datorită cuvintelor care se găsesc scrise pe hârtie, ci datorită lui Hristos. Pentru

a putea redefini creștinismul, cineva trebuie să Îl lepede pe Hristosul Bibliei și pe Hristosul crezurilor.

Biserica este denumită „trupul lui Hristos”. Unii se referă la aceasta folosind termenul „întroparea continuă”. Cu siguranță că biserica există pentru a întruchipa și a duce mai departe misiunea lui Hristos. Din acest motiv, biserica este de neconceput fără Hristos. Totuși, biserica nu este Hristos. Este întemeiată de către Hristos, formată de Hristos, trimisă de Hristos, și înzestrată de Hristos. Ea este condusă de Hristos, sfințită de Hristos și protejată de Hristos. Dar ea nu este Hristos. Biserica poate predica mântuirea și poate să-i hrănească pe cei mântuiți, dar ea nu poate mântui. Biserica poate predica, poate îndemna, poate muștra și poate vorbi împotriva păcatului, ea poate propovădui iertarea păcatelor și poate să ofere definiția teologică a păcatului, dar Biserica nu poate ispăși păcatul.

Ciprian spunea că, „Nimeni nu poate să-L aibă pe Dumnezeu de Tată, dacă nu are Biserica de mamă”. Avem nevoie de Biserică la fel de urgent pe cât un bebeluș înfometat are nevoie de laptele mamei ei. Nu putem crește și nu putem fi hrăniți fără Biserică. A-L avea pe Hristos dar a disprețui Biserica este o contradicție intolerabilă. Nu putem să-L avem pe Hristos fără să îmbrățișăm Biserica. Totuși, este posibil să avem Biserica fără a-L primi pe Hristos. Augustin descria Biserica drept *corpus permixtum*, un „trup mixt” de grâu și neghină,

de credincioși și necredincioși, care există cot la cot în adunări. Aceasta înseamnă că necredința poate să-și facă loc în Biserică. Dar ea nu-și poate face niciodată loc în Hristos.

Hristosul în care noi credem, Hristosul în care noi ne punem nădejdea, trebuie să fie Cel adevărat, dacă vrem să fim răscumparați. Un Hristos fals sau un substitut al lui Hristos nu poate răscumpara. Dacă se crede că e improbabil ca Hristosul biblic să poată răscumpara, atunci este cu atât mai puțin probabil ca Hristosul speculativ al invențiilor omenești să poată răscumpara.

Fără Biblie, noi nu știm nimic legat de implicațiile care Îl privesc pe Isus cel adevărat. În ultimă instanță, credința noastră stă în picioare sau cade împreună cu Isus cel biblic. Lasă deoparte teoriile inspirației biblice dacă vrei, dar vei face aceasta pe riscul tău căci, până și fără inspirație divină, Noul Testament reprezintă *sursa primară* – cele mai timpurii documente emise de cei care L-au cunoscut pe Hristos, relatarea acelor care au studiat sub învățătura Lui și care au fost martori oculari ai lucrării Sale. Ele sunt cele mai obiective surse istorice pe care le avem.

OAMENI CARE AU SCRIS CU O AGENDĂ

Unii oameni obiectează în acest punct, atrăgând atenția asupra faptului evident că portretul lui Isus creionat de Noul Testament ajunge la noi ca urmare a

scrierilor unor oameni care au făcut acest lucru având o agendă. Evangheliile nu sunt istorie, spun ei, ci istoria răscumpărării, fiind concepută cu accentul pus pe eforturile de a-i convinge pe oameni să-L urmeze pe Isus. Ei bine, cu siguranță că autorii au avut o agendă, dar n-a fost o agendă *ascunsă*. Apostolul Ioan spune foarte deschis: „lucrurile acestea au fost scrise, pentru ca voi să credeți că Isus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu; și crezând, să aveți viața în Numele Lui” (Ioan 20:31).

Faptul că autorii biblici erau credincioși și zeloși să-i convingă pe alții este un aspect care devine lăudabil la adresa veridicității afirmațiilor lor. Dacă ei ar fi fost necredincioși, în timp ce i-ar fi îndemnat pe alții să creadă, ar fi fost vinovați de duplicitate. Evident, oamenii pot greși cu privire la ceea ce ei propovăduiesc, dar faptul că autorii Noului Testament au crezut propriul mesaj, și asta până la moarte, ar trebui mai degrabă să crească decât să slăbească credibilitatea lor.

Fără îndoială că ei sunt cei care au relatat istoria răscumpărării. Aceasta a fost *răscumpărătoare*, pentru că ei nu scris de pe poziția unor istorici neutri, dezinteresați. Și a fost *istorie*, pentru că au insistat asupra faptului că mărturia lor era adevărată.

O întrebare practică izvorăște în acest punct din partea omului sceptic și încăpățânat de pe stradă, care caută să Îl discrediteze pe Hristosul biblic prin a pretinde că Hristosul apostolic este o închipuire. Acest fel

de oameni susțin că, dacă persoanele cele mai apropiate de Isus nu pot fi neutre, prin faptul că erau credincioși, atunci truda teologică de a-L descoperi pe Isus „cel adevărat” nu mai are niciun sens. Dacă tot ceea ce știm despre Isus îl învățăm prin mărturia apostolilor – dacă ei sunt ecranul prin care trebuie să privim la el – atunci eforturile noastre par să fie lipsite de sens.

Răspunsul la această chestiune este că Isus cel istoric nu a trăit într-un vid. El este cunoscut cel puțin în parte prin modalitatea în care i-a transformat pe cei din jurul Lui.

Aș vrea să-L cunosc pe Isus, Acela care l-a radicalizat pe Matei, care l-a transformat pe Petru, care l-a schimbat pe Saul din Tars complet în timp ce acesta mergea pe drumul Damascului. Dacă acești martori de primă mână nu pot să mă conducă la Isus cel adevărat, cine altcineva ar putea să o facă? Dacă nu prin prietenii și cei apropiați, cei dragi, cum poate fi cineva să poată fi cunoscut?

Dacă apostolii nu mă pot conduce la Isus, singurele mele opțiuni constau din a asalta fortăreața cerului prin subiectivism mistic, adoptând cea mai veche dintre toate ereziile, anume *gnosticismul*, sau ridicându-mi cortul în tabăra scepticilor care îl alungă cu totul pe Isus din tărâmul adevărului rațional. Dați-mi-L pe Hristosul cel biblic, sau nu-mi mai dați nimic. Și, vă rog, faceți

asta rapid, căci alternativele nu aduc nimic altceva decât ilustrarea unei cercetări laborioase, dar lipsită de roade.

Isus a spus: „Și ce folosește unui om să câștige toată lumea, dacă își pierde sufletul? Sau ce va da un om în schimb pentru sufletul său?” (Marcu 8:36-37). Isus a pus un preț enorm pe sufletul omului. Din acest punct de vedere, Îi sunt profund recunoscător. Îmi place să mă gândesc că sufletul meu are valoare, și aș urî să îmi risipesc viața cu un Hristos gol, un Hristos al speculațiilor subiective. Dar tocmai acesta este lucrul pe care îl facem atunci când ne apropiem de orice altceva decât de Hristosul cel adevărat. Ne jucăm cu sufletele oamenilor – cu înseși sufletele pentru care Hristos Și-a dat viața pentru a le răscumpăra.

IMAGINEA ADEVĂRATĂ A LUI ISUS

Există metode diferite pe care le putem folosi pentru a ajunge la imaginea lui Isus. Putem să analizăm crezurile vechi ale Bisericii, căpătând astfel idei valoroase cu privire la înțelegerea colectivă înmagazinată de Biserică de-a lungul veacurilor. Putem să restrângem studiul nostru la teologia contemporană într-o încercare de a-L studia pe Isus în lumina propriei noastre culturi. Sau putem să ne încercăm norocul folosindu-ne de creativitatea noastră și producând o altă perspectivă speculativă.

Eu aleg să privesc la Isus așa cum este El prezentat către noi în Noul Testament. Chiar dacă unii resping caracterul revelator al Bibliei sau inspirația ei divină, totuși acea persoană trebuie să se confrunte cu o realitate incontestabilă: în esență cu toții știm despre Isus din ceea ce este relatat în Scriptură. Autorii Noului Testament reprezintă sursele primare pentru ceea ce noi cunoaștem despre Isus. Dacă aceste surse sunt ignorate sau respinse, tot ceea ce ne rămâne este simpla speculație.

Atunci când ne concentrăm atenția asupra Noului Testament, facem un ecou strigătului lui Erasmus, „*Ad fontes!*” („La surse!”). Contează avantajele pe care le putem căpăta de pe urma a 2000 de ani de reflecție teologică, atâta vreme cât acei ani ne îndepărtează de răspunsul original al contemporanilor lui Isus, cei care L-au cunoscut, care au umblat cu El, care L-au observat în acțiune și care L-au înțeles din perspectiva Scripturilor Vechiului Testament? Autorii biblici sunt ei înșiși sursele primare, iar portretul pe care ei L-au zugrăvit lui Isus trebuie să fie prioritar în orice studiu serios al acestei Persoane. În afara Noului Testament, nu există mai mult de trei paragrafe de literatură scrise în primul secol cu privire la Persoana și lucrarea lui Isus.

Atunci când mergem înapoi la sursele biblice, noi recunoaștem că orice încercare de a-L înțelege pe Isus trebuie să ia în considerare pericolele impuse de propriile minți. Dacă Noul Testament nu este un produs al

secolului 21, noi, cei care îl citim astăzi, suntem. Fiecare dintre noi a avut o anumită expunere la ideea de Isus încă de când eram copii, dacă nu din altă sursă, măcar din simpla contemplare la ceea ce vedem de Crăciun, în decursul sărbătorilor de iarnă. Chiar dacă am putea să nu avem o cunoștință exhaustivă cu privire la Isus cel biblic, nu suntem în totală necunoștință de cauză. Orice cetățean care nu este analfabet are anumite informații despre Isus și are o anumită opinie despre El. Opiniile noastre pot să fie sau nu în armonie cu portretul biblic, însă noi aducem acele prezumții înaintea textului biblic și uneori dăm naștere unei atitudini de prejudecată care face dificil ca noi să auzim ceea ce spuneau contemporanii lui Isus.

De asemenea, trebuie să fim conștienți de faptul că Isus nu este un simplu personaj de interes istoric, pe care să Îl studiem fără pasiune. Lucrurile pe care Isus le-a făcut, anume că este Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul lumii, sunt importante. Noi conștientizăm că trebuie să luăm o decizie cu privire la Persoana Lui, anume să fim de partea Lui sau împotriva Lui. Suntem în același timp conștienți de faptul că mulți cred că o astfel de decizie determină destinul veșnic al omului. Știm că, în ce privește înțelegerea noastră cu privire la Isus sunt atât de multe lucruri puse în joc și atât de importante, încât nu trebuie să abordăm această întrebare cu indiferență, ci să ne străduim să înțelegem cine este Isus cu

adevărat. Aceasta este o întrebare și o chestiune de o importanță finală pentru fiecare dintre noi. Faptul că Isus pretinde sau nu că este cineva cu autoritate asupra vieții mele este un lucru pe care nu-l pot ignora atunci când sunt un om rațional.

Autorii Noului Testament ne oferă o relatare a celor care au fost martori oculari ai lui Isus din Nazaret. Luca își începe Evanghelia cu următoarele cuvinte:

„Fiindcă mulți s-au apucat să alcătuiască o istorisire amănunțită despre lucrurile care s-au petrecut printre noi, după cum ni le-au încredințat cei ce le-au văzut cu ochii lor de la început, și au ajuns slujitori ai cuvântului, am găsit și eu cu cale, prea alesule Teofile, după ce am făcut cercetări cu de-amănuntul asupra tuturor acestor lucruri de la obârșia lor, să ți le scriu în șir unele după altele, ca să poți cunoaște astfel temeinicia învățăturilor, pe care le-ai primit prin viu grai” (Luca 1:1-4).

Petru adaugă următoarea afirmație:

„În adevăr, v-am făcut cunoscut puterea și venirea Domnului nostru Isus Hristos, nu întemeindu-ne pe niște basme meșteșugit alcătuite, ci ca unii care am văzut noi înșine cu ochii noștri mărirea Lui” (2 Petru 1:16).

Relatarea biblică pretinde să fie mărturia oculară, de primă mână, care ne este oferită de către oameni care

au fost deplin conștienți și dedicați în mod deschis în a-L urma pe Isus. Haideți să privim pe scurt la mărturia aceluia care L-au cunoscut pe Isus, L-au iubit și și-au dat viața pentru El.

Capitolul 2

TITLURILE LUI ISUS

În urmă cu câțiva ani, un distins profesor de Noul Testament a fost invitat să țină o cuvântare la convocarea academică a unui seminar teologic important. Un astfel de eveniment care are loc într-o universitate sau într-un seminar teologic este de regulă însoțit de festivități și pompă. Membrii facultății sunt îmbrăcați în hainele academice atunci când ajung în marș în procesiunea lor către partea din față a auditoriului, iar vorbitorul invitat trebuie să aducă o cuvântare cu greutate, folosind un material academic special.

Astfel, în această ocazie, când profesorul de Noul Testament a intrat în acel auditoriu, a existat un soi de așteptare din partea studenților și a facultății, o nerăbdare în anticiparea remarcilor lui. Fiind un expert în domeniul cristologiei, lectorul trebuia să prezinte o cuvântare care să scoată la iveală cele mai recente cercetări ale sale în acel domeniu.

Cu toate acestea, el s-a așezat la pupitru și a început să recite o înșiruire a titlurilor lui Isus extrase din Scriptură. Litania a continuat vreme de câteva minute, timp în care audiența a simțit impactul total al acestor

titluri, enumerate fără vreun comentariu. Profesorul a stat acolo și pur și simplu a spus următoarele cuvinte, cu pauze între ele: „Hristos... Domnul... Rabbi... Fiul Omului... Fiul lui Dumnezeu... Fiul lui David... Leul din Iuda... Trandafirul din Sharon... Luceafărul strălucitor al dimineții... Alfa și Omega... Logosul... Mijlocitorul... Prințul păcii... Singurul Fiul al Tatălui... Mielul fără pată...” Și a continuat tot așa, recitând toate titlurile conferite lui Isus în Scriptură de către autorii biblici.

Aceste titluri revelează ceva asupra identității Lui și ne oferă un crâmpeli cu privire la înțelesul și sensul acțiunilor Sale. În teologie, se obișnuiește să se facă deosebire între Persoana lui Hristos și lucrarea lui Hristos. Deosebirea este una importantă, dar ea nu implică niciodată și nu trebuie să implice o separare. Hristos este cunoscut în parte prin ceea ce El a făcut.

Pe de altă parte, semnificația a ceea ce El a făcut este condiționată puternic de Persoana Lui, de cine este El. Chiar dacă noi putem face deosebire între Persoană și lucrare, nu trebuie să le izolăm niciodată una de cealaltă. Atunci când privim la titlurile conferite lui Isus în Noul Testament, vedem o întrepătrundere între Persoană și lucrare.

Nu ne permite spațiul să facem aici examinarea tuturor titlurilor atribuite biblic lui Isus, dar haideți să le analizăm pe scurt pe acelea care sunt considerate în general titlurile esențiale ale Sale.

HRISTOSUL SAU MESIA

Titlul de Hristos este adesea folosit în conjuncție cu Numele lui Isus, și este folosit atât des, încât a ajuns să devină parte din Numele Lui. Oamenii nu se referă în mod obișnuit la Isus folosind expresia „Isus al lui Iosif” sau chiar „Isus din Nazaret”. Dimpotrivă, Numele Lui complet este considerat a fi „Isus Hristos”. Semnificația deplină a termenului Hristos poate fi pierdută din vedere tocmai pentru că este perceput ca un nume. De fapt, Isus este Numele, iar Hristos este un titlu. El este folosit mai mult decât orice alt titlu atribuit lui Isus în Noul Testament.

Hristos provine din termenul grecesc *christos*, care înseamnă „Unsul”. El corespunde termenului evreiesc tradus prin „Mesia”. Atunci când Isus este denumit „Hristos”, El este numit „Mesia”. Dacă ar fi să traducem Numele și titlul lui Isus direct în limba noastră, ar trebui să-I spunem „Isus Mesia”. Folosind acest titlu, noi facem o mărturisire de credință care arată că Isus este Unsul îndelung așteptat al lui Israel, Mântuitorul care avea să răscumpere pe poporul Său.

În Vechiul Testament, conceptul de Mesia a fost dezvoltat de-a lungul unei perioade îndelungate, pe măsură ce Dumnezeu a revelat caracterul și rolul lui Mesia, într-un mod progresiv. Termenul „*mesia*” avea sensul inițial de „unsul lui Dumnezeu care are o sarcină specifică”. Oricine era uns pentru a face o lucrare pentru

Dumnezeu, precum un profet, un preot sau un rege, avea să fie denumit „mesia” într-un sens mai larg. Începutul cu încetul, prin intermediul descoperirilor profetice ale Vechiului Testament, s-a dezvoltat un concept asupra *acelui* Mesia, Cel care avea să fie uns într-un fel unic de către Dumnezeu pentru a împlini o lucrare divină. Atunci când autorii Noului Testament au atribuit împlinirea acestor profeții lui Isus, ei au făcut astfel o afirmație de o importanță capitală. Ceea ce spuneau ei era că Isus era Acela „care va să vină”. El a împlinit toate promisiunile lui Dumnezeu care converg în Persoana lui Mesia.

În Vechiul Testament, conceptul de Mesia nu este unul simplu, ci are multe nuanțe. Există diferite aspecte ale așteptării mesianice întrețesute în tabloul creionat de aceste cărți vechi. La prima vedere, unele dintre acestea ar putea să pară contradictorii. Unul dintre principalele șiruri de aspecte care țin de așteptarea mesianică este ideea unui rege asemenea lui David, care avea să restaureze monarhia Israelului. Există o notă triumfătoare în așteptarea unui Mesia care avea să domnească peste Israel și să pună toți vrăjmașii acestuia sub picioarele sale. Aceasta era cea mai populară varietate de așteptare mesianică de la momentul când Isus a apărut în scenă. Israelul suferise îndelung de la momentul cuceririi lui de către romani și se zbătea sub presiunea unei unui jug străin. Un număr uriaș de oameni tânjeau după împlinirea profețiilor despre acel Mesia care avea

să zdrobească guvernarea romană și să restaureze independența Israelului.

Un alt aspect al conceptului de Mesia a fost acela al Slujitorului suferind al lui Israel, Cel care avea să poarte păcatele poporului Său. Această idee se găsește cel mai clar reprezentată în cântecele Slujitorului ale profetului Isaia, capitolul 53 fiind principalul text pe care autorii Noului Testament l-au folosit pentru a înțelege grozăvia morții lui Isus. Imaginea unui Slujitor disprețuit și respins stă într-un contrast izbitor față de conceptul de Împărat.

O a treia categorie de așteptări mesianice se găsește în așa-numita literatura apocaliptică a Vechiului Testament, în scrierile puternic simbolice ale lui Daniel și Ezechiel. În acestea, Mesia sau Fiul Omului este văzut ca o ființă cerească care se coboară pe Pământ pentru a judeca lumea. Este dificil să concepem cum un om poate fi văzut deopotrivă ca o ființă cerească și un împărat pământesc, un judecător cosmic și un slujitor umil. Totuși, acestea sunt trei categorii majore de așteptări mesianice care erau toate vii la momentul intrării lui Isus în această lume. În următoarele câteva paragrafe, vreau să privim mai îndeaproape la aceste categorii de așteptări.

Fiul lui David

Domnia vechi-testamentară a regelui David a reprezentat epoca de aur a poporului Israel. David excelat

ca erou militar și ca monarh. Campaniile sale militare au extins frontierele poporului, iar Israel a ajuns să devină o putere mondială majoră, bucurându-se de tărie militară și de prosperitate în decursul domniei sale. Dar epoca de aur a început să se risipească în decursul programului de construcție a lui Solomon și a fost zdrobită în țărână atunci când poporul s-a împărțit sub domnia lui Ieroboam și Roboam. Amintirea zilelor de aur a continuat totuși să rămână în memoria poporului. Nostalgia acestuia a atins cotele maxime în decursul opresiunii experimentate sub stăpânirea Imperiului Roman, perioadă în care oamenii au privit către Dumnezeu, tânjind după un nou David care avea să restaureze slava anterioară a Israelului.

Așteptarea legată de nădejdea unui Mesia politic nu s-a născut pur și simplu din nostalgie, ci ea își avea rădăcinile în profețiile Vechiului Testament care alimentau un astfel de vis. Psalmii declarau că Unul asemenea lui David avea să fie uns ca Rege de către însuși Dumnezeu. Psalmul 132:11 spune: „Domnul a jurat lui David adevărul, și nu Se va întoarce de la ce a jurat: „Voi pune pe scaunul tău de domnie un fiu din trupul tău.” Psalmul 89 declară: „Îi voi face veșnică sămânța, și scaunul lui de domnie ca zilele cerurilor. Nu-Mi voi călca legământul, și nu voi schimba ce a ieșit de pe buzele mele. Am jurat odată pe sfințenia Mea: să mint Eu oare lui David? Sămânța lui va dăinui în veci; scaunul lui de

domnie va fi înaintea Mea ca soarele” (Psalmii 89:29, 34-36).

Citim despre nădejdea viitoare după Unul asemenea lui David nu doar în Psalmi, ci și în cărțile profetilor. De exemplu, Amos proclamat că: „În vremea aceea voi ridica din căderea lui cortul lui David” (9:11).

Aceste speranțe naționale au rămas vii în perioadele de fervoare și în cele de adormire ale Israelului, depinzând adesea de gradul de libertate politică de care națiunea s-a bucurat. În perioadele de criză și opresiune, flacăra speranței și a așteptării era reaprinsă în inimile oamenilor, tânjind după restaurarea regatului lui David. Odată cu apariția lui Isus, ideea de împlinire a profeției regale mesianice al lui David s-a aprins din nou. Autorii Noului Testament nu luat-o ca pe o simplă coincidență faptul că Isus a venit din seminția lui Iuda, lucru care era promis să fie locul de unde să apară toiajul regal al lui Israel, promisiune făcută de însăși Dumnezeu. Acela care avea să vină și să aducă cu El noua împărăție a lui Israel trebuia să fie din seminția lui Iuda, din familia lui David. Autorii Noului Testament au văzut în mod clar împlinirea nădejzii Vechiului Testament cu privire la un Mesia regal în Persoana lui Isus. Acest lucru se poate observa din locul central pe care înălțarea lui Isus îl ocupă în Noul Testament. Isus este privit ca Fiul lui David care anunță și inaugurează Împărăția lui Dumnezeu.

Au existat momente în lucrarea lui Isus când a trebuit să fugă de mulțimile care căutau să-L înscăuneze drept rege, și asta datorită faptului că gândirea lor cu privire la calitatea Sa regală era atât de îngustă. Ei vedeau și așteptau o împărăție care avea să fie inaugurată fără prețul morții și al suferinței. Mulțimile n-aveau timp de așteptat după un rege care trebuia să sufere. Isus a trebuit să se retragă în mod repetat dinaintea mulțimilor, și i-a avertizat pe ucenicii Săi cu privire la declararea deschisă a adevărului că El era Mesia. El nu a negat niciodată faptul că era Hristosul. Atunci când ucenicii Lui au proclamat cu tărie siguranța lor în calitatea Sa mesianică, Isus a acceptat această titulatură însoțită de binecuvântarea Lui.

Momentul cel mai dificil al revelării caracterului Său mesianic a avut loc în Cezareea lui Filip, atunci când Isus i-a întrebat pe ucenicii Lui: „Cine zic oamenii că sunt Eu?” (Luca 9:18). Ucenicii au rezumat rapid părțile mulțimilor: „Unii zic că ești Ioan Botezătorul; alții zic că ești Ilie; alții zic că a înviat un proroc din cei din vechime”. În final, Isus pune întrebarea cercului său apropiat de ucenici: „Dar voi cine ziceți că sunt?” Simon Petru, drept răspuns, I-a zis: „Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu!” (Matei 16:14-16). Răspunsul lui Isus la mărturisirea lui Petru are un caracter central în înțelegerea nou-testamentară a identității lui Isus. Isus a răspuns la aceasta: „Ferice de tine, Simone, fiul lui

Iona; fiindcă nu carnea și sângele ți-au descoperit lucrul acesta, ci Tatăl Meu care este în ceruri” (v. 17). El a pronunțat benedicția Sa asupra aceluia căruia Dumnezeu îi revelase identitatea Sa reală. El a recunoscut că afirmarea de către Petru a identității Sale era corectă. Aceasta nu venise dintr-o examinare a manifestărilor exterioare ci, dimpotrivă, Petru Îl recunoscuse pe Isus pentru că solzii îi fuseseră dați jos de pe ochi prin revelația primită de la Dumnezeu Tatăl.

Într-o altă circumstanță, Ioan Botezătorul L-a salutat pe Isus, vorbind despre acesta ca fiind „Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii!” (Ioan 1:29). Dar atunci când Ioan a fost arestat și aruncat în închisoare, credința lui a început să se clatine și a trimis mesager la Isus, punând o întrebare foarte directă: „Tu ești Acela care are să vină sau să așteptăm pe altul?” (Matei 11:3). Isus a răspuns acestor mesageri prin a spune, „Duceți-vă de spuneți lui Ioan ce ați văzut și auzit: orbii văd, șchiopii umblă, leproșii sunt curățiți, surzii aud, morții înviază, și săracilor li se propovăduiește Evanghelia” (Luca 7:20-22). Aceste cuvinte n-au fost alese la întâmplare. Isus atrăgea atenția asupra profeției din Isaia 61, textul pe care-l citise în ziua când a intrat în sinagoga din Nazaret: „Duhul Domnului este peste Mine, pentru că M-a uns să vestesc săracilor Evanghelia; M-a trimis să tămăduiesc pe cei cu inima zdrobită, să propovăduiesc robilor de război slobozirea, și orbilor căpătarea vederii;

să dau drumul celor apăsați, și să vestesc anul de îndurare al Domnului” (Luca 4:18-19). După ce a încheiat citirea aceluia manuscris, Isus a spus, „Astăzi s-au împlinit cuvintele acestea din Scriptură, pe care le-ați auzit” (v. 21). În esență, răspunsul lui Isus la mesajul lui Ioan a fost acesta: „Spuneți-i lui Ioan să citească din nou profețiile lui Isaia, și va cunoaște răspunsul la întrebarea lui”.

Slujitorul suferind al lui Israel

Imaginea Slujitorului Domnului, sau a „Slujitorului suferind” despre care vorbește profetul Isaia este normativă pentru înțelegerea Noului Testament cu privire la Isus. Dezbaterile sunt încinse cu privire la identitatea autorului cărții Isaia și cu privire la identitatea slujitorului pe care autorul îl avea în minte. Unii susțin că *slujitorul* se referea la Israel, ca popor, în timp ce alții aplică rolul la împăratul Cir, iar unii chiar la Isaia însuși. Cu siguranță că această dezbateră va continua, dar realitatea faptului că autorii Noului Testament au găsit împlinirea finală a acestor imagini în Isus este dincolo de orice îndoială.

Este la fel de clar și faptul că Isus a gândit cu privire la propria Sa lucrare în termenii profeției lui Isaia, așa cum am văzut din afirmația Lui din sinagogă și din răspunsul dat lui Ioan Botezătorul.

Nu este un accident faptul că Isaia este cel mai frecvent citat profet în Noul Testament. Profețiile din

Isaia, care sunt citate în Noul Testament, nu sunt limitate la suferințele lui Isus, ci ele se referă la întreaga Lui lucrare. Totuși, moartea lui Hristos a fost ceea ce a atras atenția autorilor Noului Testament în ceea ce privește profețiile lui Isaia legate de Slujitor. Haideți să privim la Isaia 53:

„Cine a crezut în ceea ce ni se vestise? Cine a cunoscut brațul Domnului? El a crescut înaintea Lui ca o odraslă slabă, ca un Lăstar care iese dintr-un pământ uscat. N-avea nici frumusețe, nici strălucire ca să ne atragă privirile, și înfățișarea Lui n-avea nimic care să ne placă. Disprețuit și părăsit de oameni, om al durerii și obișnuit cu suferința, era așa de disprețuit că îți întorceai fața de la El, și noi nu L-am băgat în seamă. Totuși, El suferințele noastre le-a purtat, și durerile noastre le-a luat asupra Lui, și noi am crezut că este pedepsit, lovit de Dumnezeu, și smerit. Dar El era străpuns pentru păcatele noastre, zdrobit pentru fărădelegile noastre. Pe-deapsa, care ne dă pacea, a căzut peste El, și prin rănilor Lui suntem tămăduiți. Noi rătăceam cu toții ca niște oi, fiecare își vedea de drumul lui; dar Domnul a făcut să cadă asupra Lui nelegiuirea noastră a tuturor. Când a fost chinuit și asuprit, n-a deschis gura deloc, ca un miel pe care-l duci la măcelărie, și ca o oaie mută înaintea celor ce o tund: n-a deschis gura. El a fost luat prin apăsare și judecată; dar cine din cei de pe vremea

Lui a crezut că El fusese șters de pe pământul celor vii și lovit de moarte pentru păcatele poporului meu? Groapa Lui a fost pusă între cei răi, și mormântul Lui la un loc cu cel bogat, măcar că nu săvârșise nicio nelegiuire și nu se găsisese niciun vicleșug în gura Lui. Domnul a găsit cu cale să-L zdrobească prin suferință... Dar, după ce Își va da viața ca jertfă pentru păcat, va vedea o sămânță de urmași, va trăi multe zile, și lucrarea Domnului va propăși în mâinile Lui. Va vedea rodul muncii sufletului Lui și se va înviora. Prin cunoștința Lui, Robul Meu cel neprihănit va pune pe mulți oameni într-o stare după voia lui Dumnezeu, și va lua asupra Lui povara neleguirilor lor. De aceea Îi voi da partea Lui la un loc cu cei mari, și va împărți prada cu cei puternici, pentru că S-a dat pe Sine însuși la moarte, și a fost pus în numărul celor fărădelege, pentru că a purtat păcatele multora și S-a rugat pentru cei vinovați.”

Studiul repetat al capitolului 53 din Isaia mai degrabă mărește decât să diminueze sentimentul nostru de uimire atunci când îl citim. Se poate observa că îl putem citi ca pe o relatare a unui martor ocular al patimilor lui Isus. Aici, principiile de solidaritate de grup și de imputare a păcatului sunt demonstrate clar. Aspectul scandalos legat de Isus se regăsește în centralitatea suferințelor Sale care sunt prezentate drept cale de răscumpărare. Mesia nu vine doar ca Rege, ci și ca Slujitor

care primește pedeapsa pentru nelegiuirile poporului. Prin aceasta, acel Unul moare pentru cei mulți. Orice interpretare a vieții și lucrării lui Isus care eșuează să ia în considerare cu seriozitate acest aspect încalcă în mod radical textul Noului Testament.

Faptul că conceptele de Împărat al lui Israel și de Slujitor suferind al lui Israel s-au contopit într-un singur Om, se poate vedea ilustrat dramatic în viziunea cerească experimentată de către apostolul Ioan pe insula Patmos. Într-o anumite parte a acelei viziuni, Ioan a primit un crâmpei de dincolo de perdeaua cerului. El a auzit strigătul îngerului care a spus: „Cine este vrednic să deschidă cartea și să-i rupă pecetea? (Apocalipsa 5:2). Ioan relatează cu emoție neînfrânată faptul că nimeni nu a fost găsit vrednic de această lucrare. Dezamăgirea lui s-a transformat apoi în durere: „Și am plâns mult, pentru că nimeni nu fusese găsit vrednic să deschidă cartea și să se uite în ea” (Apocalipsa 5:4). În acest moment, un bătrân s-a apropiat de el consolându-l și spunând: „Nu plânge: Iată că Leul din seminția lui Iuda, Rădăcina lui David, a biruit ca să deschidă cartea, și cele șapte pecetea ale ei.” (Apocalipsa 5:5). O schimbare abruptă și remarcabilă de atitudine se întrezărește apoi în decursul următoarelor faze ale acelei narațiuni, moment în care sentimentul unei așteptări trezite înlocuiește atmosfera de disperare. Ioan așteaptă apoi apariția Leului triumfător. Ironia este completă apoi când Ioan

nu vede apărând un leu, ci un Miel junghiat stând în mijlocul bătrânilor. El relatează că Mielul a luat cartea din mâna dreaptă a Aceluia care stă așezat pe tron, iar miile de îngeri izbucnesc în cântare: „Vrednic este Mielul, care a fost junghiat, să primească puterea, bogăția, înțelepciunea, tăria, cinstea, slava și lauda!” (Apocalipsa 5:12). Iată cum, aici, Mielul și Leul sunt una și aceeași Persoană. Slujitorul domnește ca Împărat.

FIUL OMULUI

La Conciliul din Calcedon, din secolul al V-lea, Biserica a căutat o formulă care să atragă atenția și să rezolve chestiunea umanității depline a lui Isus și a dumnezeirii Sale depline. Expresia găsită de Biserică și care a rezolvat problema în anul 451 a fost „*vere homo, vere Deus*”. Expresia aceasta avea sensul că Hristos a fost pe deplin om și pe deplin Dumnezeu, atrăgând astfel atenția asupra celor două naturi ale Sale.

În Noul Testament, descoperim că Isus este denumit deopotrivă *Fiul Omului* și Fiul lui Dumnezeu. Aceste două titluri par să ofere în acest fel o ispită puternică de a prezuma că „Fiul lui Dumnezeu” se referă exclusiv la dumnezeirea lui Isus, în timp ce „Fiul Omului” se referă exclusiv la umanitatea Sa. Totuși, tratând aceste titluri în felul acesta am putea ajunge la erori foarte grave.

În ceea ce privește expresia *Fiul Omului*, vedem în ea ceva straniu și fascinant în același timp. Aceasta este

cea de-a treia expresie folosită ca titlu pentru identificarea lui Isus în Noul Testament, după frecvența ei. Ea apare în 84 de versete, 81 dintre ele găsimu-se în cele patru Evanghelii. În aproape fiecare circumstanță în care descoperim acest titlu al lui Isus, el este folosit de către Isus pentru a Se descrie pe Sine. Astfel, deși este doar al treilea în ordinea frecvenței între titlurile care descriu pe Isus în Noul Testament, este primul între titlurile folosite de către Isus însuși. Este evident că acesta era titlul favorit pe care El îl folosea pentru Sine. Aceasta este dovada integrității autorilor biblici cu privire la păstrarea unui titlu al lui Isus pe care ei înșiși l-au folosit cu o frecvență atât de rară. În mod natural, ne-am aștepta ca ei să fi fost ispitiți să folosească titlurile lor favorite, punându-le pe seama lui Isus. În zilele noastre, este un lucru larg răspândit ca cineva să argumenteze că portretul biblic al lui Isus este o simplă născocire a bisericii primare, în loc să fie o reflectare precisă a lui Isus cel istoric. Dacă așa ar sta lucrurile, ar fi fost extrem de improbabil ca biserica primară să fi pus pe seama lui Isus un titlu pe care ea însăși să nu-l fi folosit mai niciodată pentru a-L descrie.

De ce s-a folosit Isus de titlul *Fiul Omului*? Unii presupun că acest lucru a avut loc datorită smereniei – anume că El a respins folosirea unor titluri mai înălțătoare și l-a selectat pe acesta ca pe un mijloc smerit de a Se identifica cu omul zdrobit. Cu siguranță că există

un element al acelei din identificări în acest titlu, dar el apare și în Vechiul Testament, iar sensul și funcția lui în acele pasaje este orice altceva, dar nu unul care să vorbească despre smerenie. Referințele făcute la imaginea Fiului Omului se găsesc în cartea Daniel, în cartea Ezechiel, și în unele scrieri extra-biblice ale iudaismului rabinic. Chiar dacă teologii nu sunt încă de acord asupra acestui lucru, consensul istoric este că Isus a adoptat sensul termenului *Fiul Omului* așa cum se găsește în lucrarea vizionară a lui Daniel.

În cartea Daniel, Fiul Omului apare într-o vedenie a cerului. El este prezentat înaintea tronului „Celui îmbătrânit de zile” și îi este dată „stăpânire, slavă și putere împărătească, pentru ca să-i slujească toate popoarele, neamurile, și oamenii de toate limbile. Stăpânirea Lui este o stăpânire veșnică, și nu va trece nicidecum, și împărăția Lui nu va fi nimicită niciodată” (Daniel 7:14). Aici, Fiul Omului este o ființă cerească, o figură transcendentă care se va coborî pe pământ și va avea rolul de Judecător suprem.

Mărturia Noului Testament cu privire la preexistența lui Isus este inseparabil legată de calitatea Sa de Fiu al Omului. El este Acela trimis de Tatăl. Tema acestei *coborâri* a lui Hristos pe pământ reprezintă baza înălțării Sale. „Nimeni nu s-a suit în cer, afară de Cel ce S-a pogorât din cer, adică Fiul omului, care este în cer. (Ioan 3:13).

Nu este suficient să afirmi că autorii Noului Testament L-au proclamat pe Isus ca pe o ființă cerească. Isus n-a fost doar *orice* ființă cerească, căci îngerii sunt la rândul lor ființe cerești, dar ei nu sunt asemenea lui Isus. El a fost descris în limbajul ce este păstrat doar pentru Dumnezeu.

Este interesant să comparăm descrierea grafică a viziunii experimentate de Daniel asupra Celui îmbătrânit de zile și descrierea făcută de Ioan pentru Fiul Omului din cartea Apocalipsa. Iată mai jos descrierea lui Daniel pentru Cel îmbătrânit de zile:

„Mă uitam la aceste lucruri, până când s-au așezat niște scaune de domnie. Și un Îmbătrânit de zile a șezut jos. Haina Lui era albă ca zăpada, și părul capului Lui era ca niște lână curată; scaunul Lui de domnie era ca niște flăcări de foc, și roatele Lui ca un foc aprins. Un râu de foc curgea și ieșea dinaintea Lui. Mii de mii de slujitori Îi slujeau, și de zece mii de ori zece mii stăteau înaintea Lui. S-a ținut judecata și s-au deschis cărțile” (Daniel 7:9-10).

Prin comparație, iată mai jos descrierea făcută de Ioan Fiului înălțat al Omului:

„M-am întors să văd glasul care-mi vorbea. Și când m-am întors, am văzut șapte sfeșnice de aur. Și în mijlocul celor șapte sfeșnice pe cineva, care semăna cu Fiul omului, îmbrăcat cu o haină

lungă până la picioare, și încins la piept cu un brâu de aur. Capul și părul Lui erau albe ca lâna albă, ca zăpada; ochii Lui erau ca para focului; picioarele Lui erau ca arama aprinsă, și arsă într-un cuptor; și glasul Lui era ca vuietul unor ape mari. În mâna dreaptă ținea șapte stele. Din gura Lui ieșea o sabie ascuțită cu două tăișuri, și fața Lui era ca soarele, când strălucește în toată puterea lui. M-am uitat, și împrejurul scaunului de domnie, în jurul făpturilor vii și în jurul bătrânilor am auzit glasul multor îngeri. Numărul lor era de zece mii de ori zece mii și mii de mii. Ei ziceau cu glas tare: „Vrednic este Mielul, care a fost junghiat, să primească puterea, bogăția, înțelepciunea, tăria, cinstea, slava și lauda!” (Apocalipsa 1:12-16; 5:11-12).

Nu putem rata faptul că Fiul Omului este reprezentat aici ca o Persoană de o splendoare și putere extraordinară. Dumnezeirea Lui este observată nu doar în portretul Vechiului Testament, ci și în înțelegerea lui Isus. Isus a legat Fiul Omului de creație prin a spune: „Fiul omului este Domn chiar și al Sabatului” (Marcu 2:28). A pretinde calitatea de Domn peste Sabat înseamnă a pretinde calitatea de Stăpân peste creație. Sabatul nu era doar o simplă piesă a legislației sinaitice, ci o rânduială a creației, instituită de către Domnul creator. Isus a mai spus și că: „Fiul omului are putere pe pământ să ierte păcatele” (Luca 5:24). Iată, aici Isus pre-

tinde o autoritate care, pentru un evreu, era un prerogativ exclusiv al lui Dumnezeu. Evreii n-au ratat sensul acestor pretenții. Ei au căutat să-L omoare pe Isus tocmai datorită acestor pretenții de dumnezeire, pe care Isus le-a afirmat cu tărie și claritate. Fiul Omului a venit din ceruri pentru a judeca lumea. El va separa oile de capre, și va veni pe nori de slavă la sfârșitul veacului.

Fiul Omului, care vine din ceruri, totuși, nu este doar Dumnezeu, ci Unul care intră în umanitatea noastră prin întrupare. Este probabil că conceptul lui Pavel asupra lui Isus, definit ca al doilea Adam, să fi fost o elaborare a temei Fiului Omului.

În plus față de titlurile care au survenit din aceste trei categorii de așteptări – Fiul lui David, Slujitorul suferind, Fiul Omului – Noul Testament folosește o mulțime de alte titluri pentru a-L caracteriza pe Isus. Hai-deți acum să ne apropiem de câteva dintre acestea.

ISUS, DOMNUL

Am văzut că *Hristos* este cel mai des utilizat titlu pentru Isus în Noul Testament. Cel de-al doilea, după frecvență, este *Domnul*. Acest titlu este atât de important pentru înțelegerea biblică a lui Isus încât a devenit o parte integrantă a crezurilor creștine dintre cele mai timpurii, folosind sintagma simplă, „Isus este Domnul”. *Domnul* este cel mai înălțat titlu conferit lui Isus.

Uneori este dificil ca oamenii ce trăiesc în Occident să înțeleagă semnificația deplină a titlului „*Domn*”. Un cunoscut din Anglia a venit în țara mea undeva prin 1967 și a petrecut prima săptămână în Philadelphia vizitând monumentele istorice precum Sala Independenței și Clopotul Libertății pentru a se familiariza întrucâtva cu istoria și cultura Americii. El a vizitat de asemenea mai multe magazine de antichități, care se specializaseră în artefacte din perioada colonială și a revoluțiilor. Într-un astfel de magazin, a văzut mai multe postere și semne care conțineau sloganuri ale Revoluției, precum „Nicio taxare fără reprezentare!” și „Nu îndrăzni să mă calci pe bătăături!” Un poster anume i-a atras atenția. Scris cu litere mari, acesta spunea: „AICI, NOI NU SLUJIM NICIUNUI SUVERAN”. Pe când se amuza de acest poster, se întreba cum de oamenii ajunseseră într-o cultură atât de împotrivoare față de monarhie încât să respingă ideea de împărăție a lui Dumnezeu și de suveranitate care aparține Domnului. Conceptul de domnie investită la nivel personal este respingător tradiției americane, și totuși Noul Testament arată foarte clar această pretenție a lui Isus, care a susținut că în El fuseseră investite autoritatea suverană absolută și puterea imperială.

Sinonimul Noului Testament pentru termenul „domn” este cuvântul grecesc *kurios*. Acest cuvânt era folosit în multe feluri în lumea antică. În limbajul comun,

el era folosit ca pe un termen de politețe, ca și cum ai vrea să spui *domnule*. Așa cum termenul nostru echivalent poate fi folosit într-un sens obișnuit și într-un sens special, tot așa era folosit și cuvântul *kurios*. În Anglia, bărbații care primesc autoritate regală capătă și termenul *Sire*, iar în acea situație, termenul trece de la utilizarea lui comună la cea formală, de politețe.

Un al doilea mod de utilizare a termenului *kurios* în cultura greacă era acela când oamenilor din clasa aristocratică li se dădea un titlu, un rang, pentru că erau proprietari de sclavi. Acest titlu e folosit în mod figurativ desemnându-l pe Isus de-a lungul Noului Testament, atunci când El este denumit Stăpân de către ucenicii Lui. Pavel și-a început în mod frecvent epistolele prin a spune, „Pavel, un rob al lui Isus Hristos”. Cuvântul pe care el l-a folosit în această circumstanță este *doulos*. Nu putea exista un sclav (*doulos*) fără un domn (*kurios*). Pavel a afirmat: „voi nu sunteți ai voștri... căci ați fost cumpărați cu un preț” (1 Corinteni 6:19-20). Aici, credinciosul este văzut ca o posesiune a lui Isus. Isus are stăpânirea asupra poporului Său. El nu este un despot sau tiran, așa cum ne-am aștepta într-o situație care implică un *sclav* și un stăpân pământesc. Ironia domniei din Noul Testament este că omul poate să descopere libertatea autentică doar în robia față de Hristos. Ironia este dusă chiar mai departe de învățătura Noului Testament, care afirmă că, printr-o relație de rob – stăpân față de

Isus, acea persoană este eliberată din robia față de această lume. Această întorsătură în învățătură se găsește în mod particular în scrierile apostolului Pavel.

Cel de-al treilea și cel mai important sens al termenului *kurios* este cel regal. În acest caz, titlul era conferit aceluia care avea suveranitatea absolută peste un grup de oameni. Această utilizare era de regulă înțeleasă sub aspect politic.

Poate că cel mai surprinzător aspect al titlului de „*Domn*” ținea de relația acestuia cu Vechiul Testament. Traducerea grecească a Vechiului Testament folosea termenul *kurios* pentru a traduce termenul ebraic *adonai*, un titlu folosit pentru a-L caracteriza pe Dumnezeu. Numele sacru al lui Dumnezeu, *Iahve*, era un nume ce nu putea fi pronunțat, fiind adesea înlocuit în liturgia din poporul Israel cu un alt cuvânt. Atunci când se folosea un substitut pentru Numele nepronunțat al lui Dumnezeu, alegerea obișnuită era *adonai*, un titlu care atrăgea atenția asupra stăpânirea absolută a lui Dumnezeu peste pământ.

În multe versiuni ale Bibliei, atât *Iahve* cât și *Adonai* sunt traduși prin cuvântul *Domn*, chiar dacă uneori se face o distincție între felul în care acest termen este folosit, distincție vizibilă prin metoda de tipărire. Atunci când termenul *Iahve* este tradus, cuvântul este în mod obișnuit imprimat cu litere de tipar, „DOMNUL”. Atunci când *Adonai* este termenul ebraic, traducerea se face

prin imprimarea cuvântului „domn”. De exemplu, psalmul 8 începe astfel: „Doamne, Dumnezeu nostru, cât de minunat este Numele Tău pe tot pământul!”. Traducerea directă ebraică ar fi: „O, Iahve, Adonai al nostru, cât de măreț ești...” Aici, *Iahve* funcționează ca Nume al lui Dumnezeu, iar *adonai* este folosit drept titlu.

Un pasaj al Vechiului Testament care este frecvent citat în Noul Testament este Psalmul 110. Aici descoperim ceva foarte ciudat. Psalmul 110 începe astfel: „Domnul a zis Domnului meu: „Șezi la dreapta Mea”.” Iahve vorbește lui Adonai, care este văzut ca Domn al lui David și care stă la dreapta lui Dumnezeu. În Noul Testament, Isus este Cel înălțat la dreapta lui Dumnezeu și primește titlul de *Domn*. Acesta este acel titlu „mai presus de orice nume” și care este conferit lui Isus la înălțarea Sa. Fiind așezat la dreapta lui Dumnezeu, Isus este înălțat pe tronul autorității cosmice, acolo fiindu-I dată toată autoritatea, în cer și pe pământ, primind titlul *Adonai*, care fusese atribuit anterior doar lui Dumnezeu Tatăl. Natura înălțată a aceluia titlu se poate vedea nu doar din acest context, ci și din folosirea formei lui superlative. Atunci când Isus este denumit „Domnul domnilor”, fără îndoială că acesta era sensul.

Titlul de *Domn* este atât de central al vieții comunității creștine a Noului Testament, încât termenul de *biserică* derivă din acesta. Cuvântul grecesc folosit pen-

tru *biserică* este *ekklesia*, apoi influențează apoi cuvântul *eclesiastic*. Termenul din limba engleză, *church*, este asemănător ca formă și pronunție termenului folosit în alte limbi precum *kirk* în Scoția, *kerk* în Olanda și *kirche* în Germania, toate derivând din aceeași rădăcină. Sursa este termenul grecesc *kuriache*, care are sensul de „aceia care aparțin lui *kurios*”. Astfel de, în sensul ei literal de la origine, *biserică* înseamnă „oamenii care aparțin Domnului”.

O notă interesantă din Noul Testament vorbește în sensul acesta: „Și nimeni nu poate zice: „Isus este Domnul”, decât prin Duhul Sfânt” (1 Corinteni 12:3). Unii au arătat cu degetul către acest pasaj ca și cum ar fi identificat un lucru contradictoriu, pentru că Isus spune în alte circumstanțe că oamenii în fapt mărturisesc că El este Domnul, fără să ia în serios acest lucru. Isus încheie Predica de pe Munte cu următorul avertisment serios: „Mulți Îmi vor zice în ziua aceea: „Doamne, Doamne!... Atunci le voi spune curat: „Niciodată nu v-am cunoscut; depărtați-vă de la Mine!” (Matei 7:22-23). Întrucât este evident faptul că oamenii pot să Îl cinstească pe Hristos cu buzele lor, în timp ce sunt străini de El în inimile lor, așa încât ei pot să pronunțe cuvintele „Isus este Domnul”, ce vrea atunci să spună Biblia când afirmă că, „nimeni nu poate zice: „Isus este Domnul”, decât prin Duhul Sfânt”?

Există două modalități în care putem răspunde acestei întrebări. Prima ar fi prin a susține ceea ce este implicit înțeles în text, dar neexprimat. Adică faptul că nimeni nu poate spune că Isus este Domnul și să creadă *cu adevărat* acest lucru, fără Duhul Sfânt. Aceasta ar fi o chestiune de teologie sănătoasă, și avem permisiunea textului de a-l înțelege în felul acesta.

Totuși, aici poate exista ceva mai concret avut în vedere. La momentul când acest pasaj a fost scris, creștinii erau considerați vrăjmașii ordinii stabilite de Roma și vinovați de trădare pentru refuzul lor de a se supune cultului împăratului. Testul loialității față de Imperiu consta în recitarea publică a cuvintelor „*Kaiser kurios*” („Cezar este domn”). Creștinii refuzau să recite acest jurământ, chiar și atunci când îi costa viețile. Atunci când erau chemați să îl rostească, aveau să îl înlocuiască cu „*Iesous ho Kurios*” („Isus este Domnul”). Creștinii erau dornici să plătească taxele, să-l cinstească pe Cezar în limitele cinstei care era datorată acestuia, să dea Cezarului acele lucruri care erau ale Cezarului. Totuși, titlul înălțat de *Domn* aparține doar lui Isus, iar creștinii au plătit cu viețile lor susținerea acestui lucru. Afirmatia din textul biblic care spune că „nimeni nu poate spune „Isus este Domnul”, decât prin Duhul Sfânt”, se poate să se fi referit la faptul că, în acele zile, oamenii ezitau să facă astfel de afirmații publice dacă nu erau gata să își asume consecințele.

FIUL LUI DUMNEZEU

Noul Testament relatează câteva circumstanțe când Dumnezeu a fost auzit vorbind din cer. Atunci când El făcea acest lucru, în mod normal anunța ceva uluitor. Dumnezeu era dornic să anunțe faptul că Isus Hristos era Fiul Său. La botezul lui Isus, cerurile s-au deschis, și vocea lui Dumnezeu s-a auzit spunând: „Acesta este Fiul Meu preaiubit, în care Îmi găsesc plăcerea” (Matei 3:17). În altă parte, Tatăl a declarat din cer, „Acesta este Fiul Meu prea iubit: de El să ascultați!” (Marcu 9:7). Astfel, titlul conferit de sus lui Isus este *Fiul lui Dumnezeu*.

Acest titlu a dat naștere unor mari controverse în istoria Bisericii, în mod particular în secolul al IV-lea, atunci când mișcarea ariană, luându-și numele de la liderul ei, Arius, a respins doctrina Trinității argumentând că Isus fusese o ființă creată. Referințele la Isus ca fiind „cel întâi născut din toată zidirea” (Coloseni 1:15) și „singurul născut din Tatăl” (Ioan 1:14) l-au determinat pe Arius să susțină că Isus ar fi avut un început în timp și astfel era doar o ființă creată. În mintea lui Arius, dacă Isus s-a născut, aceasta nu poate însemna decât că El nu era veșnic, și dacă nu era veșnic, atunci trebuia să fie o ființă creată. Astfel, a atribui dumnezeirea lui Isus însemnă a te face vinovat de blasfemie, pentru că aceasta implica o închinare idolatră față de o ființă creată. Aceeași controversă există și astăzi între credincioșii creștini și membrii sectelor mormonă și

Martorii lui Iehova, aceștia din urmă recunoscând superioritatea lui Isus prin comparație cu îngerii și celelalte ființe create, dar respingând deplina Sa dumnezeire.

Această controversă a condus la marele conciliu ecumenic de la Niceea. Crezul de la Niceea ne furnizează un răspuns interesant cu privire la acuzațiile arianismului. Răspunsul se găsește în afirmația că Isus este „născut, nu făcut”. Pentru un grec, o astfel de afirmație era considerată o contradicție de termeni. În mod normal, a *fi născut* implică un început, dar atunci când acest lucru se aplică lui Isus, există o modalitate unică în care El este născut, și care Îl separă de toate ființele create. Isus este denumit *monogenes*, „singurul născut de la Tatăl”. Există un sens în care Isus și doar Isus este născut de la Tatăl. Acesta este sensul pe care biserica îl avea în vedere atunci când vorbea despre Isus ca fiind veșnic născut – anume că El era născut, nu făcut.

Această trăsătură unică se găsește doar în caracterul veșnic al lui Isus, dar și în faptul că statura lui Isus de Fiu aduce cu ea o descriere a intimității relației Lui cu Tatăl. Semnificația primară a calității de Fiu în Noul Testament se regăsește în referința figurativă la ascultare. Astfel, din punct de vedere biblic, a fi un fiu de Dumnezeu înseamnă a fi acela care se găsește într-o relație unică de ascultare față de voia lui Dumnezeu. În mod asemănător, tema celui întâi născut are mai mult de face cu preeminența decât cu biologia. Termenul

„născut” este un cuvânt grecesc plin de însemnătate evreiască. Niceea nu flirta cu lucrurile iraționale, ci era credincioasă Scripturii folosind formula „născut, nu făcut”.

LOGOS

Titlul *Logos* este rareori folosit în Noul Testament pentru a fi atribuit lui Isus. Îl descoperim în mod deosebit în partea de început a Evangheliei după Ioan, acolo unde citim: „La început era Cuvântul [*Logos*], și Cuvântul era cu Dumnezeu, și Cuvântul era Dumnezeu” (Ioan 1:1). În ciuda utilizării lui rare, acest titlu a devenit punctul central al dezvoltării teologice a învățaturii Bisericii despre Isus în primele trei sau patru secole ale istoriei Bisericii. El a fost conceptul dominant prin care teologii Bisericii au privit la doctrina lor despre Isus. Marile minți luminate din Alexandria, Antiohia, de la Est și Vest, s-au așternut într-un studiu cuprinzător ale semnificației acestui titlu. Și existau motive întemeiate pentru aceasta. Titlul acesta, probabil mai mult decât oricare altul, conduce la speculații teologice și filosofice profunde. Iar asta se petrece în mod precis din cauză că acest cuvânt, *logos*, era deja un termen plin de semnificații, având sensul pregnant împotriva filozofiei grecești.

Ca și în cazul celorlalte titluri pe care le-am analizat, există un înțeles obișnuit și un înțeles mai degrabă tehnic al cuvântului *logos*. Sensul comun al acestui termen este „cuvânt, gând sau concept”. Traducerile Noului

Testament folosesc în mod natural termenul *logos* prin a-l traduce cu termenul „cuvânt”. Cu toate acestea, uitându-ne la partea de început al Evangheliei după Ioan, vedem că *logos* a avut și un sens deosebit. Cuvântul *logic* derivă din *logos*, ca și sufixul *-ologie*, care este adesea atașat cuvintelor care vorbesc despre discipline și științe academice. De exemplu, *teologie* provine din „*theoslogos*”, având sensul de cuvânt sau concept despre Dumnezeu. *Biologia* provine din „*bioslogos*”, care are sensul de descriere sau concept despre viață.

Un filozof creștin, Gordon H. Clark, a sugerat că primele versete din Evanghelia după Ioan ar putea fi traduse mai precis în felul următor: „La început era *logic*, și *logic* era cu Dumnezeu, și Dumnezeu era *logic*... iar *logic* a devenit trup”. O astfel de traducere ar putea să ridice sprâncenele creștinilor, pentru că ea pare să reprezinte o formă crasă de raționalism, reducându-L pe Hristosul cel veșnic la un principiu rațional. Totuși, nu aceasta a avut în minte Dr. Clark aici. El spunea pur și simplu că în Dumnezeu însuși există o coerență, o unitate, o consecvență și o simetrie prin care toate lucrurile din această lume se țin împreună sub domnia Lui. Dumnezeu exprimă acest principiu al coerenței care provine din ființa Lui prin Cuvântul Său, care este în el însuși coerent, consecvent și simetric. Hristos este identificat cu *Logosul* veșnic în Dumnezeu însuși, ceea ce aduce ordine și armonie în lumea creată.

Acest principiu al coerenței reprezintă legătura dintre perspectiva creștinată a lui Ioan cu privire la *Logos* și conceptul care se găsea în filozofia antică grecească. Grecii din lumea antică au fost preocupați de a descoperi sensul ultim al Universului și lucrurile din care au fost făcute toate celelalte. Ei percepeau diversitatea vastă a lucrurilor create și căutau un anume punct al unității care să facă logică existența tuturor celorlalte. Ca și în cazul artei grecești, gânditorii acelor zile erau dezgustați de ideea de haos și confuzie. Ei doreau să înțeleagă viața într-o modalitate unitară. Astfel, în multe dintre teoriile filozofice care au survenit înainte de scrierea Noului Testament, termenul grecesc *Logos* funcționa ca un concept important. Ne gândim, de exemplu, la Heraclit, un filosof grec timpuriu, care și în vremurile moderne este văzut și venerat de mulți oameni ca fiind întemeietorul existențialismului modern. Heraclit avea o teorie care spunea că toate lucrurile se află într-o stare de schimbare și că toate erau compuse în ultimă instanță dintr-o anume formă de foc. Totuși, Heraclit avea nevoie de explicarea originii și rădăcinii lucrurilor, și el a plasat acea sursă într-o teorie abstractă a unui *Logos*.

Descoperim același concept în filozofia stoică și chiar mai devreme, în cea pre-socratică. În gândirea grecească antică, nu exista conceptul unui Dumnezeu personal transcendent, care să fi creat lumea în ordine și armonie, prin înțelepciunea și suveranitatea Sa. În cel

mai fericit caz, existau speculații cu privire la un principiu abstract care făcea ca realitatea să fie în ordine și care păzea universul de a nu ajunge în anarhie și haos. Acest principiu abstract era denumit „*nous*”, care are sensul de „gândire”, sau „*logos*”, un principiu impersonal, filosofic. Conceptul de *logos* nu era niciodată luat în considerare în legătură cu o ființă personală care s-ar fi implicat în relație cu lucrurile din această lume. Ideea funcționa doar ca un lucru abstract, necesar pentru a explica ordinea evidentă din univers.

Stoicii, cu care Pavel a intrat în discuții în Atena gândeau că toate lucrurile erau compuse dintr-un anume foc seminal final, pe care îl denumeau *Logos Spermaticos*. Acest lucru se referea la cuvântul original, cuvântul care conținea puterea de creație, cuvântul care dădea naștere vieții, ordinii și armoniei. Cu toții am auzit acea expresie, „Orice om are o licărire de divinitate în el”. Această idee nu s-a născut din creștinism, ci de la stoici. Stoicii credeau că orice obiect specific avea în el o parte din focul divin seminal dar, din nou, *logosul*, în conceptul stoic, rămânea impersonal și abstract.

Până la momentul când au fost scrise Evangheliile, noțiunea de *logos* era încărcată de sensuri filozofice. Apostolul Ioan a aruncat bomba teologică pe terenul filozofic din zilele lui prin a privi la Isus și prin a vorbi despre El nu ca un concept impersonal, ci ca fiind întruparea *Logosului* cel veșnic. El nu a folosit termenul în

același fel în care grecii îl foloseau, ci l-a „botezat” și l-a umplut de însemnătate iudeo-creștină. Pentru Ioan, *Logosul* era puternic personal și radical diferit de ceea ce se găsea în filozofia speculativă greacă. *Logosul* era o persoană, nu un principiu.

Cel de-al doilea aspect scandalos pentru gândirea grecească era faptul că *Logosul* putea să se întrupeze. Pentru grecii din lumea antică, nimic nu era o piatră de poticnire mai mare ca ideea de întrupare. Întrucât grecii aveau o gândire dualistă cu privire la spirit și materie, era de neconceput ca Dumnezeu, dacă ar fi existat cu adevărat, să ia vreodată trup omenesc. Această lume a lucrurilor materiale era văzută ca fiind intrinsec imperfectă, așa încât faptul că *Logosul* Se îmbrăca în haina lumii materiale era un lucru dezgustător pentru oricine lua parte la filozofia clasică grecească. Sub inspirația Duhului Sfânt, apostolul Ioan a privit la Hristosul personal și istoric și a văzut în El manifestarea Persoanei veșnice prin a Cărei putere transcendentă se țin toate lucrurile. Acest concept, mai mult decât oricare altul, a acordat o atenție clară dumnezeirii lui Hristos în semnificația ei cosmică totală. El este *Logosul* care a creat cerurile și pământul. El este puterea transcendentă din spatele universului. El este realitatea ultimă a tuturor lucrurilor.

Ioan a spus că *Logosul* este nu doar *cu* Dumnezeu, ci *este* Dumnezeu. Nu există nicio afirmație mai directă

sau mai clară în Scriptură cu privire la dumnezeirea lui Hristos precum cea din primul verset din Evanghelia după Ioan. Versiunea grecească s-ar traduce literal în felul următor: „Dumnezeu era Cuvântul”, iar traducerea în limba română este „Cuvântul era Dumnezeu”. Martorii lui Iehova și mormonii din lumea modernă au încercat să distrugă acest pasaj prin distorsiuni viclene. Unele dintre traducerile lor schimbă textul și pur și simplu spun, „Cuvântul era asemenea lui Dumnezeu”. Grecii aveau în limba lor un termen pentru „asemenea”, dar acesta nu se găsește nicăieri în acest pasaj din Ioan. Simpla alcătuire a frazei, „Dumnezeu era Cuvântul”, nu poate însemna decât o identificare între Isus și dumnezeire. O altă modalitate prin care mormonii și Martorii lui Iehova caută să evite acest pasaj este aceea de a argumenta că articolul hotărât nu se găsește în text. Ei susțin că, întrucât Biblia nu spune „Cuvântul era *Dumnezeul*”, ea poate fi înțeleasă pur și simplu, „Cuvântul era Dumnezeu”, iar acest lucru nu conduce la o confirmare clară a dumnezeirii. Astfel, am rămâne doar cu ideea că Cuvântul era „un Dumnezeu”. Dacă aceasta era ceea ce Ioan încerca să comunice, atunci problemele pe care această soluție le ridică sunt mai mari decât cele pe care pretinde că le rezolvă. Ea ne abandonează în situația în care Ioan ar părea să susțină un politeism cras. În contextul literaturii biblice, este clar că nu există decât un singur Dumnezeu. Biblia este monoteistă de la început și până la sfârșit. Absența sau prezența articolului

hotărât nu are niciun fel de importanță teologică în acest pasaj.

Există o anume dificultate asociată acestui text, prin faptul că se spune despre Cuvânt atât că este *cu* Dumnezeu, cât și că *este* Dumnezeu. Aici noi vedem Cuvântul fiind deopotrivă deosebit de Dumnezeu și identificat cu Dumnezeu. Texte precum acesta au făcut necesar ca Biserica să își formuleze doctrina cu privire la Dumnezeu în termenii Trinității. Trebuie să vedem acel sens în care Hristos este același cu Dumnezeu Tatăl, și totuși capabil să Se distingă de Tatăl. Ideea deosebirii și totuși a identificării nu este un element pe care Noul Testament să îl introducă, ci este o deosebire pe care o cer texte precum Ioan 1. Tatăl și Fiul sunt o singură Ființă, și totuși se deosebesc în termen de personalitate și în ceea ce privește lucrarea pe care o fac fiecare.

În primul capitol din Ioan, ideea că *Logosul* este „cu” Dumnezeu reliefează un lucru important. Limba greacă are trei cuvinte care pot fi traduse prin termenul „cu”.

Primul este „*sun*”, care este tradus prin prefixul „*sin*”. Descoperim acest prefix în cuvinte precum *sincronizare*, *sincretism*, *sinagogă*, și așa mai departe. De exemplu, o sinagogă este un loc unde oamenii vin alături unii cu alții. A „fi cu”, în sensul de „sun”, înseamnă să fii prezent într-un grup, să fii adunat alături de alți oameni. Aceasta se referă la o mulțime de oameni.

Cel de-al doilea cuvânt care poate fi tradus prin termenul „cu” este „meta”, care înseamnă „a fi alături de cineva”. Atunci când ne gândim la oameni că sunt alături unul de celălalt, ne imaginăm că ei stau unul lângă celălalt. Dacă ar fi să merg pe stradă alături de o persoană, aş fi alături de acea persoană în sensul de „meta”.

Limba greacă are un alt termen care poate fi tradus prin „cu”, şi acesta este „pros”. Acest termen este folosit mai rar decât ceilalți, dar se găseşte în rădăcina unui alt cuvânt, *prosepone*, care înseamnă „faţă”. Acest fel de alăturare este cea mai apropiată dintre toate.

Ioan spune aici că *Logosul* a existat cu Dumnezeu, *pros* Dumnezeu, adică faţă către faţă, într-o relație de intimitate veşnică. Acesta era felul de relație pe care evreul din Vechiul Testament tânjea să o aibă cu Dumnezeuul lui. *Logosul* se bucură de acest fel de relație intimă, faţă către faţă, cu Tatăl, şi asta din veşnicie. Tatăl şi Fiul sunt una în relația Lor şi în ființa Lor.

În primele versete din Ioan (1:1-14), conceptul de *Logos* ajunge la un punct culminant atunci când citim, „Şi Cuvântul S-a făcut trup, şi a locuit printre noi, plin de har, şi de adevăr. Şi noi am privit slava Lui, o slavă întocmai ca slava singurului născut din Tatăl”. Cuvântul tradus prin „a locuit” din aceste versete are sensul literal de „a întinde cortul printre noi”.

Așa cum Dumnezeu a locuit alături de poporul Israel din Vechiul Testament prin intermediul unui cort, tot așa cortul Noului Testament este Cuvântul întrupat, *Logosul* care întruchipează adevărul lui Dumnezeu însuși.

El este gândul lui Dumnezeu făcut trup, venind să locuiască printre noi, în trup și sânge. Atunci când El își face apariția, avem de-a face cu o manifestare a gloriei. Așa cum Ioan ne spune, „În El era viața, și viața era lumina oamenilor” (Ioan 1:4).

ISUS, MÂNTUITORUL

Există și alte titluri importante atribuite lui Isus. El este Rabi, cel de-al doilea Adam, Mijlocitorul. Dar niciun titlu nu ilustrează mai bine și mai complet lucrarea lui decât *Mântuitorul*. Credincioșii din biserica primară au adus mărturie acestui fapt atunci când au folosit semnul peștelui ca fiind semnul criptat al identificării lor. Acrostihul format din literele din cuvântul grecesc „pește” înseamnă „Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul”.

Dumnezeu însuși L-a numit Isus încă de când era copil. *Isus* are sensul de „Domnul mântuiește”, sau „Acela prin care Domnul mântuiește”. Astfel, însăși Numele lui Isus poartă în el ideea de Mântuitor. Titlurile Sale – *Logos, Mesia, Fiul Omului* – toate indică trășături ale lui Isus care au legătură ideea de Mântuitor

al oamenilor. Doar El are abilitatea de a oferi ispășire, de a triumfa asupra morții, de a-i împăca pe oameni cu Dumnezeu.

Iată locul în care relevanța lui Isus se vede în legătură cu viețile noastre, circumstanță în care ajungem la momentul crizei. Aici este locul în care noi trecem dincolo de investigarea rece și teologică, pășind în domeniul vulnerabilității personale. Putem argumenta fără sfârșit asupra chestiunilor legate de religie și filozofie, despre etică și politică, dar fiecare persoană trebuie să aibă în ultimă instanță confruntarea cu această chestiune strict personală: „Ce mă fac cu păcatul meu?”

Faptul că eu și tu păcătuim este un lucru care mai este dezbătut doar de către oamenii cei mai lipsiți de onestitate. Noi păcătuim. Ne facem rău unii altora. Noi călcăm în picioare sfințenia lui Dumnezeu.

Ce speranță avem în astfel de situații îngrozitoare? Putem să refuzăm să recunoaștem păcatul nostru și chiar existența lui Dumnezeu. Putem exclama că nu suntem responsabili pentru viețile noastre. Putem să inventăm un Dumnezeu care iartă pe oricine, fără a cere pocăința.

Dar toate aceste soluții nu sunt decât amăgiri. Nu există decât Unul care se califică să fie Mântuitor. Doar El are abilitatea de a rezolva dilema noastră cea mai profundă. Doar El are puterea vieții și a morții.

Titlurile lui Isus ne vorbesc despre cine este El. Totuși, în ele se găsește un tezaur de comori care vorbesc despre ceea ce El a făcut. Persoana și lucrarea Lui se împletesc în drama vieții. Mergem mai departe, uitându-ne la cronologia lucrării Lui, subliniind acele episoade în care Persoana și lucrarea s-au contopit în planul de răscumpărare a omului, conceput de către Dumnezeu.

Capitolul 3

VIAȚA LUI ISUS

Relatarea vieții și a lucrării lui Isus dă naștere controverselor de la bun început. Narațiunea extraordinară a circumstanțelor referitoare la concepția și nașterea Sa produce urlete de protest din partea criticilor supranaturalismului. Ei trebuie să își înceapă lucrarea de demitizare cât mai devreme, încercându-și foarfecile încă de la prima pagină a Noului Testament.

După lista genealogică din Matei, primul paragraf al Evangheliei sale statuează următoarele: „Iar nașterea lui Isus Hristos a fost așa: Maria, mama Lui, era logodită cu Iosif; și înainte ca să locuiască ei împreună, ea s-a aflat însărcinată de la Duhul Sfânt” (Matei 1:18).

Chiar dacă Noul Testament este plin de minuni referitoare la Persoana lui Isus, niciuna nu pare mai ofensatoare omului modern ca nașterea din fecioară. Dacă vreo lege a științei este considerată de netăgăduit, este cea care spune că reproducerea umană nu este posibilă decât prin alăturarea seminței bărbătești și a ovulului femeiesc. Am putea să dezvoltăm metode sofisticate de inseminare artificială și de implantări intrauterine dar,

într-o anumită manieră, procesul de reproducere necesită contribuția ambelor sexe.

Astfel, nașterea lui Isus încalcă ceea ce nu poate fi încălcat, distruge ceea ce nu poate fi distrus, și zdrobește ce este de nezdrobot. Ea pretinde că este un act pur și simplu *contra naturam*. Înainte chiar ca noi să citim despre acțiunile din viața lui Isus, trebuie să ne confruntăm de la bun început cu această pretenție. Mulți sceptici închid ușa oricărei alte investigații cu privire la Persoana lui Isus odată ce citesc prima parte pagină a relației biblice. Povestea li se pare asemenea magiei, mai degrabă un fel de mit și legendă care tinde să se încropească în jurul portretelor oamenilor faimoși.

Argumentele împotriva nașterii din fecioară sunt multe. Ele trec de la acuzația împrumutării bagajului mitic din lumea vorbitoare de limbă greacă, cu paralele evidente din mitologia păgână (lucrarea *Metamorphosis* a lui Ovid este citată adesea ca primă astfel de sursă), și până la pretenția științifică a faptului că nașterea din fecioară reprezintă un eveniment unic, ce nu poate fi verificat empiric, și care trece peste toate legile probabilității. Unii au adus chiar un argument exegetic disperat, încercând să arate că Noul Testament nu promovează ideea de naștere din fecioară. Noi denumim aceasta exegeza disperării.

Problema reală ține de ideea de miracol. Și ea nu se limitează la nașterea lui Isus, ci însoțește tot parcursul

vieții, a lucrării, a morții, învierii și înălțării lui Isus. Viața lui Isus poartă cu ea aura minunilor, oriunde o vedem descrisă în sursele primare. Un Isus „golit de miracole” nu este Isus cel biblic, ci invenția acelor care nu poate să rămână la propovăduirea biblică. Un astfel de Isus este un Isus al necredinței, cel mai mitic Isus dintre toți, construit pentru a se potrivi matrițelor preconceptuate ale necredinței.

În spatele problemei minunii să găsim anumite prezumții legate de realitatea lui Dumnezeu, Creatorul lumii. Narațiunea legată de bebelușul Isus, din Evanghelia după Matei, ridică întrebări nu doar în legătură cu partenogeneza, ci și cu geneza însăși. Creația este evenimentul unic care depășește toate celelalte evenimente de acest fel. Nu este atât de uimitor faptul că un Dumnezeu care are puterea să creeze Universul din nimic (*ex nihilo*) – fără materie preexistentă pe care să lucreze, fără mijloace, ci prin simpla putere omnipotentă a vocii Sale, poate produce în același timp nașterea unui bebeluș prin fertilizarea supranaturală a ovulului material în pântecele unei femei.

Ceea ce sfidează logica este că o mulțime de teologi acceptă prima minune, dar o resping pe a doua. Ei acceptă nașterea supranaturală a întregului univers, dar resping posibilitatea unei părți din acesta. Și trebuie să ne punem întrebarea acesta dureroasă: Cred ei oare cu adevărat în Dumnezeu sau pot manifesta ei credință în

Creator doar ca pe o simplă convenție socială, un vâl care îi separă de fapt în necredință?

LEGEA IMPOSIBIL DE CONTRAZIS A CAUZALITĂȚII

Probabil că cea mai de neclintit lege a naturii este legea cauzalității. Efectele implică existența cauzelor. Dacă universul este un efect, în întregul lui sau în parte, atunci acest lucru implică o cauză care este suficientă pentru producerea efectului. Cauza poate fi mai mare decât efectul ei, dar cu siguranță că nu poate fi mai mică. Știința modernă nu a lepădat legea cauzalității, chiar dacă unii gânditori au încercat să apeleze la acest lucru, atunci când prejudecata lor a făcut necesar un astfel de act. Cealaltă opțiune în ce privește cauzalitatea este că ceva provine din nimic, adică nu este necesară nicio cauză: nicio cauză materială, nicio cauză eficientă, nicio cauză suficientă, nicio cauză formală, și nicio cauză finală. O astfel de teorie nu este știință, ci magie. De fapt, nu poate fi nici măcar magie, căci magia are nevoie de un magician. Legea care spune că ceva nu poate apărea din nimic (*ex nihilo nihil fit*) rămâne imposibil de atacat.

Dar nu pretinde creștinismul că Universul vine din nimic? Nu susținem noi o creație *ex nihilo*? Fără îndoială că da. Totuși, acel „nimic” face referire la absența unei cauze *materiale*. Există o cauză *suficientă* pentru apariția universului. Există o cauză *eficientă* care stă la

baza lui. Există un Dumnezeu care are în El însuși puterea de a crea. Dumnezeu are puterea ființei în Sine. O astfel de idee nu este una gratuită, și nici nu este o simplă pretenție dogmatică a religiei. Ea este un dictat al științei și rațiunii. Dacă ceva anume există, atunci ceva intrinsec are puterea de a fi. Undeva, cumva, ceva trebuie să aibă puterea de a fi. Dacă nu, atunci nu ne rămân decât două opțiuni: (1) creația provine din nimic sau (2) nu există nimic (o contradicție). Aceste opțiuni ar fi mai miraculoase decât miracolele... dacă ar fi posibil să existe.

Unii caută să scape de această dilemă prin a îndrepta atenția către Univers sau către vreo anume parte nedescoperită al lui ca fiind sursa veșnică a creației Universului. Ei încearcă să explice lumea prezentă prin a spune că o ființă *supranaturală* sau *transcendentă* nu este necesară pentru a dovedi prezența creației. A argumenta în acest fel înseamnă a aluneca într-o serioasă confuzie de limbaj. Universul își arată zilnic efectele. Natura se schimbă.

Însuși sensul ideii de *supranatural* sau *transcendent* se referă la chestiunea existenței. O ființă este transcendentă nu pentru că este localizată spațial sau geografic pe partea mai îndepărtată a planetei Marte, ci pentru că are o putere specială creatoare – fiind o ființă superioară – definită precis ca acea ființă care are puterea creatoare în sine. Nu discutăm acum în ce constă acest lucru. Știu că aceasta nu stă în mine. Nu eu sunt

acea ființă. Însăși existența mea depinde de ea, căci fără aceea ființă, eu ajung să fiu nimic. Știu că sunt un efect și că tot așa au stat lucrurile cu mama mea și, înaintea ei, cu mama ei. Dacă urmărim problema la infinit, vom ajunge să constatăm că problema este infinită. Omul modern strecoară țânțarul și înghite cămila atunci când crede că poate exista o lume întregă fără un Dumnezeu care există în Sine.

Chestiunea nașterii din fecioară nu este atât de mult o problemă filosofică, pe cât este una istorică. Dacă Acela pe care noi Îl denumim Dumnezeu are puterea științei – puterea causală suficientă, suverană și eficientă – atunci nu putem obiecta rațional față de nașterea din fecioară motivând că acel lucru nu se poate petrece.

Problema reală nu este dacă acel lucru *s-ar putea petrece*, ci dacă *s-a petrecut* cu adevărat. De aceea, aceasta devine o chestiune de istorie și ne conduce din nou către sursele istorice. Acele surse trebuie acceptate sau respinse pe temelia credibilității lor, o credibilitate care nu mai poate fi predeterminată de prejudecăți filozofice.

Scopul acestui capitol nu este în primul rând să evalueze veridicitatea acelor surse istorice – acest demers ar necesita o lucrare separată – ci să reitereze conținutul lor, astfel încât să putem examina singurul portret istoric al lui Isus pe care îl avem.

NAȘTEREA LUI ISUS

Matei începe cu o afirmație sobră și curajoasă: „nașterea lui Isus Hristos a fost așa” (Matei 1:18, subl.). Matei încearcă să ne spună nu doar ce s-a petrecut, ci și cum s-a petrecut.

El se concentrează cu atenție la caracterul extraordinar al nașterii lui Isus, ilustrând agonia consternării lui Iosif. Iosif era un om simplu, nefiind influențat de tehnologia sofisticată a zilelor noastre. El nu cunoștea nimic despre fertilizarea *in vitro* și nici despre dezbaterile legate de partenogeneză. El nu înțelegea regulile simple ale biologiei care sunt parte din cunoștințele obișnuite ale elevilor de astăzi, din clasa a 10-a. El trăia într-o epocă preștiințifică, într-o comunitate pre-științifică. Totuși, Iosif nu trebuia să fie un biolog sofisticat pentru a ști că bebelușii nu sunt aduși pe lume de vreo barză. Trebuie să ne amintim că nașterea din fecioară ar fi trebuit să fi fost un eveniment la fel de rar în primul secol ca și în secolul XXI.

Iosif era vulnerabil *in extremis*. El își dedicase viața Mariei, crezând în puritatea ei într-o societate în care adulterul era scandalos. Logodnica lui a venit la el cu o descoperire zdrobitoare: „Iosif, sunt însărcinată”. Maria a continuat explicând starea în care se găsea și povestindu-i lui Iosif că fusese vizitată de un înger care a declarat că ea avea să fie însărcinată de la Duhul Sfânt. Iosif a răspuns prin a lua în considerare, cu blândețe, „s-

o lase pe ascuns”. Nu există nicio dovadă că Iosif ar fi reacționat cu mânie sau furie. El a ales ca ea să nu fie omorâtă cu pietre, și a început să se gândească la modalități prin care s-o protejeze pe Maria de consecințele amăgirii ei.

Din textul biblic este clar că Iosif era primul sceptic notoriu al ideii de naștere din fecioară, și se pare că a rămas în această stare până când un înger l-a vizitat și l-a convertit într-unul care a crezut în această „amăgire”. Nimic altceva n-ar fi reușit acest lucru. Ce bărbat ar fi crezut o astfel de poveste, dacă n-ar fi avut la dispoziție o dovadă miraculoasă care să o ateste?

Calea care pleacă de la concepția lui Isus și merge până la nașterea lui, de la Zaharia, Elisabeta, Maria și Iosif și până la păstorii de lângă Betleem, a fost înconjurată de îngeri. Ei au apărut la fiecare schimbare de direcție, saturând evenimentul cu elemente supranaturale.

Având în fața ochilor acțiunile îngerilor manifestate pe deplin, criticul lucrează peste program cu foarfecile lui. El are nevoie de un cuțit electric pentru a-și face slujba, pe când îngerii își fac apariția la nașterea, ispitirea, învierea și înălțarea lui Isus. Ei sunt parte din promisiunea întoarcerii lui Isus. Cuvintele *înger* sau *îngeri* apar mai frecvent în Noul Testament decât cuvântul *păcat*. Sunt prezente mai des decât cuvântul *dragoste*. Folosește foarfecile pentru a scoate din text îngerii, și te

implici în felul acesta nu în criticismul biblic, ci în vandalismul biblic.

Pelerinii se înghesuie zilnic la locurile sacre din viața lui Isus. Ei umblă pe drumul *Via Dolorosa*; ei dezbate cu privire la amplasarea reală a Golgotei și a mormântului din Grădină. Munții din lumea modernă intră în competiție pentru a fi recunoscuți drept locul unde a avut loc Predica de pe Munte. Totuși, ținutul din afara Betleemului nu este subiect de dispută în ce privește locul unde gloria lui Dumnezeu s-a manifestat în chip vizibil înaintea acelor păstori, unde picioarele îngerilor au atins țărâna pământului. Panorama radiantă i-a trimis pe acești oameni la Betleem, în ascultare de mandatul „Mergeți și vedeți”.

BOTEZUL LUI ISUS

Începutul lucrării publice a lui Isus a fost marcat de sosirea Lui la râul Iordan și de prezentarea Lui înaintea lui Ioan Botezătorul, pentru a fi botezat. Botezul este un eveniment obișnuit pentru lumea de astăzi, una dintre cele mai des practicate dintre rânduielile liturgice în practica credinței creștine. Creștinii din secolul XXI nu par surprinși de faptul că Isus a fost botezat, și nici nu suntem într-un fel special încântați de lucrarea lui Ioan Botezătorul. Totuși, pentru un iudeu din primul secol, acțiunile lui Ioan Botezătorul erau văzute ca radicale.

În lumina învățăturii Noului Testament, creștinii de astăzi înțeleg botezul ca fiind un semn al curățării de păcat. Totuși, Noul Testament ne învață că Isus era fără păcat. De ce ar veni înainte Fiul lui Dumnezeu și s-ar prezenta pentru botez, câtă vreme botezul ar simboliza curățarea de păcat?

În acele zile, Ioan Botezătorul a început să predice în pustie din Iudeea, „Iată glasul celui ce strigă în pustie: „Pregătiți calea Domnului, neteziți-I cărările” (Matei 3:1-3).

Relatarea biblică nu începe cu lucrarea publică a lui Isus, ci mai degrabă cu cea a lui Ioan Botezătorul. Vocea profetică fusese redusă la tăcere în Israel vreme de 400 de ani. De la momentul lui Maleahi și până la lucrarea lui Ioan Botezătorul nu existase nici măcar o singură predicare profetică. Venirea lui Ioan Botezătorul a marcat o schimbare semnificativă, nu doar în ce privește istoria națională a Israelului, ci și în ceea ce noi denumim istoria răscumpărării. Ceva nou se afla în scenă atunci când Ioan a venit împlinind portretul și caracterul înaintemergătorului lui Mesia.

Ultima profeție care se găsește în ultimul paragraf al Vechiului Testament spune următoarele:

„Aduceți-vă aminte de legea lui Moise, robul Meu, căruia i-am dat în Horeb, rânduieli și porunci, pentru tot Israelul! Iată, vă voi trimite pe

prorocul Ilie, înainte de a veni ziua Domnului, ziua aceea mare și înfricoșată. El va întoarce inima părinților spre copii, și inima copiilor spre părinții lor, ca nu cumva, la venirea Mea, să lovesc țara cu blestem” (Maleahi 4:4-6).

Maleahi, ultimul profet al Vechiului Testament, a spus că, înainte ca Mesia să Își facă apariția, profetul Ilie avea să se întoarcă. Vreme de secole, oamenii din Israel au așteptat, au plănuț și au privit către întoarcerea lui Ilie. Atunci când Ilie a părăsit această lume, plecarea lui a fost una extraordinară. El a ocolit soarta normală a morții, fiind înălțat la cer trupește într-un car de foc. Datorită plecării sale neobișnuite, existau anumite mituri legate de acest bărbat.

Figura lui Ioan Botezătorul era la rândul ei una ciudată. El venise din pustie, locul tradițional al întâlnirii între Dumnezeu și poporul Lui, unde profeții au mers să intre în părtășie cu Dumnezeu și să primească poruncile din partea lui Iehova. El era îmbrăcat în haine bizare, purtând o haină din păr de cămilă pe trupul său. Mânca lăcuste sălbatic și miere. Pe scurt, arăta ca un sălbatic, un neadaptat la societate. Prin aceasta, el devenea ecoul stilului lui Ilie.

Răspunsul public față de Ioan Botezătorul a fost electrizant. Pe când masele de oameni se înghesuiau să îl vadă, Sinedriul și-a trimis delegații la râul Iordan pentru a investiga situația. Prima întrebare pe care ei au

pus-o a fost: „Ești tu Ilie?” Ioan a răspuns într-un fel misterios, „Eu sunt glasul celui ce strigă în pustie: ,Neteziți calea Domnului” (Ioan 1:23). Ioan a spus că nu era Ilie. Când Isus a primit aceeași întrebare cu privire la Ioan Botezătorul, el a afirmat față de ucenicii Lui că „el este Ilie, care trebuia să vină” (Matei 11:14). Afirmatia Sa a fost însoțită de câteva cuvinte enigmatice: „dacă vreți să înțelegeți”. Isus anunța faptul că profeția Vechiului Testament din Maleahi se împlinea în lucrarea lui Ioan Botezătorul. Nu exista o identitate exactă între Ioan și Ilie, căci Ioan nu era reîncarnarea lui Ilie. Totuși, el a stabilit lucrarea, puterea și slujirea lui Ilie. El a venit în duhul lui Ilie, împlinind misiunea lui Ilie.

Atunci când ridicăm întrebarea, „Cine este cel mai mare profet din Vechiul Testament?”, lista candidaților îi include în general pe titanii profeției, precum Isaia, Ieremia, Ezechiel sau Daniel. Dar unul stă deasupra tuturor, având atașată această onoare singulară – Ioan Botezătorul. Ioan *era* un profet al Vechiului Testament. Lucrarea lui este relatată în Noul Testament, dar acțiunea lui a avut loc în ceea ce este încă istoria vechi-testamentară. Isus a afirmat: „până la Ioan au prorocit toți prorocii și Legea” (Matei 11:13). Cuvântul „până” din text are sensul de „inclusiv”. Ioan încheie linia profeților Vechiului Testament și face un pod, o tranziție către Noul Testament.

Isus a afirmat că „Adevărat vă spun că, dintre cei născuți din femei, nu s-a sculat nici unul mai mare decât

Ioan Botezătorul. Totuși, cel mai mic în Împărăția cerurilor este mai mare decât el” (Matei 11:11). Cum poate fi acest lucru posibil? Să presupunem că m-aș califica să fiu cel mai neînsemnat din Împărăție. Îl face acest lucru pe Sproul mai mare decât Ioan Botezătorul? Mai mare în ce sens? Mai devotat? Mai neprihănit? Mai cunoscător? Dumnezeu să mă ferească de o astfel de pretenție! Isus spunea că oricine trăiește de partea aceasta a istoriei, dincoace de Cruce, dincoace de Înviere, în perioada noului legământ, în perioada de după inaugurarea Împărăției lui Dumnezeu, se bucură de o situație cu mult mai bună, de binecuvântări cu mult mai mari decât Ioan Botezătorul. Ioan era un martor ocular al lui Isus din Nazaret și propovăduia Împărăția viitoare a lui Dumnezeu, dar el a murit înainte ca această împărăție să fie inaugurată.

Ioan aparține liniei profeților din Vechiul Testament, și totuși el diferă de toți aceștia într-un aspect crucial. Profetii Vechiului Testament au prezis că, cândva, Mesia avea să vină, un „cândva” încețoșat de referințe vagi la viitor. Ioan a fost trimis de către Dumnezeu să fie cel ce anunță, escorta care deschide calea lui Mesia. Acel „cândva” a devenit vremea lui Ioan. Mesajul lui nu a fost, „Pocăiți-vă, căci Împărăția vine”, ci „Pocăiți-vă, căci Împărăția cerurilor este aproape” (Matei 3:2). Era vorba despre o venire iminentă!

Ioan a folosit două metafore importante pentru a atrage atenția asupra urgenței momentului. El a spus că

„seurea a și fost înfiptă la rădăcina pomilor” și „Acela are lopata în mână” (Luca 3:9, 17). Aceste ilustrații folosite de Ioan conduc la imaginea unui pădurar care merge în codru cu toporul și începe să lovească într-un copac imens. El pătrunde de dincolo de partea superficială a copacului și vede că încă rămâne mult de muncă. Pe măsură ce progresează, toporul pătrunde tot mai mult, către miezul interior al copacului, și tulpina lui uriașă începe să se încline într-o parte. Încă o lovitură de topor, și trunchiul acestuia ajunge să zdrobească pământul. Acesta este momentul de turnură. Ioan afirma că Împărăția avea să vină foarte curând.

Imaginea țaranului cu furca în mână era extrasă din mediul agricol din zilele lui Ioan. El se referea la unealta pe care fermierii o foloseau pentru a separa grâul de pleavă. Țăranul lua într-un vas amestecul format din grâu și pleavă și îl arunca în aer, unde adierile de vânt erau suficient de puternice pentru a îndepărta pleava. Dar uneori țărani treceau dincolo de momentul acesta. Ei luau furca și începeau să colecteze separat pleava. Ioan vorbește despre un astfel de moment al istoriei, momentul de criză când oamenii vor fi judecați dacă sunt împotriva Împărăției lui Dumnezeu sau sunt parte din ea. Împăratul a sosit, iar sosirea Lui aduce cu ea o criză înaintea omenirii.

Botezul pe care Ioan l-a inițiat a avut multe puncte de continuitate și paralelă cu ritualul de mai

târziu instituit de Isus, care a devenit un sacrament al Bisericii, dar cele două nu sunt întru totul același lucru. Botezul lui Ioan a fost gândit și îndreptat în mod exclusiv către poporul Israel, având ca rol să cheme națiunea iudaică la pregătirea pentru venirea Împăratului lor. Rădăcini ale botezului se găsesc în Vechiul Testament, unde convertiții la iudaism, veniți din lumea Neamurilor, erau supuși unui ritual de curățare denumit botezul prozeliților. Pentru ca un om dintre Neamuri să devină iudeu, el trebuia să facă trei lucruri. Trebuia să facă o mărturisire a credinței, prin care arăta că primea învățăturile Legii și ale profeților. Apoi trebuia să fie tăiat împrejur. Și, în final, trebuia purificat prin baia botezului prozeliților. Neamurile erau considerate necurate. Pentru a intra în casa lui Israel, ei trebuiau să facă o îmbăiere. Dimensiunea radicală a lucrării lui Ioan a constat în aceea că el cerea, dintr-o dată, ca iudeii să se supună botezului. Liderii poporului Israel n-au ratat să înțeleagă ofensa scandalosă a mesajului lui Ioan. Ioan spunea: „Împărăția lui Dumnezeu vine, și voi nu sunteți gata. Înaintea lui Dumnezeu, sunteți la fel de necurați și impuri ca și un om dintre Neamuri”. Oamenii smeriți din comunitatea aceea și-au recunoscut nevoia de a fi curățați, dar preoții erau furioși. Lucrarea lui Ioan a stârnit atât de mult reacția populară, încât marele istoric evreu Flavius Iosefus acordat mai mult spațiu relațiilor sale despre Ioan Botezătorul, decât celei despre Isus.

Atunci când Isus a apărut la râul Iordan, Ioan a izbucnit într-o litanie de laudă, prezentându-L pe Isus ca fiind Mielul lui Dumnezeu. El a afirmat că Isus trebuie să crească, în timp ce el trebuie să descrească, și că el, Ioan, era nevrednic până și să se aplece și să dezlege cureaua încălțăminteii lui Isus. Aceste afirmații deosebite au căzut la pământ atunci când Isus a făcut pasul înainte și i-a spus lui Ioan, „vreau să Mă botezi”. Ioan se poate să fi fost cuprins de oroare la sugestia ca el să îl boteze pe Hristos. El căutase să întoarcă masa și să ajungă în ipostaza în care Isus să îl boteze pe el, dar Hristos a refuzat.

Înțelegerea teologică pe care Ioan o avea era limitată. El știa că Mesia trebuia să fie Mielul lui Dumnezeu și știa faptul că Mielul pascal trebuia să fie fără pată. Dar era confuz atunci când Isus s-a apropiat de râu ca și cum ar fi fost o persoană evreiască murdară, care ar fi avut nevoie să se îmbăieze. Cuvintele pe care Isus le-a spus lui Ioan sunt importante pentru ca noi să înțelegem acest eveniment: „Lasă-Mă acum, căci așa se cade să împlinim tot ce trebuie împlinit” (Matei 3:15). Prin aceste cuvinte, Isus a pus capăt unei discuții lungi despre teologie. În esență, El a spus: „Tot ce trebuie să faci este ceea ce îți spun Eu, Ioan. Va veni vremea mai târziu să înțelegi acest lucru.”

Isus a fost botezat pentru a împlini tot ceea ce era drept să îplinească. Acest lucru era consecvent cu mi-

siunea Lui de a păzi orice lucru din Lege. Isus a luat asupra Sa orice obligație pe care Dumnezeu o impunea asupra națiunii evreiești.

Pentru a fi purtătorul păcatului aceluia popor, era necesar ca El să împlinească toate cerințele pe care Dumnezeu le-a pretins de la Israel.

Isus era scrupulos, meticolos, acordând atenție maximă în zelul Lui față de Legea Tatălui Său. El a fost adus în templu fiind copil, a fost tăiat împrejur și a primit noua obligație a botezului pe care Dumnezeu o impusese asupra acelei națiuni.

Botezul lui Isus nu doar a purtat cu el semnul identificării Sale cu un popor păcătos, ci a marcat și consacrarea Sa, ungera Sa pentru misiunea pe care Tatăl I-o dăduse. Botezul Lui a consfințit condamnarea Sa, făcând ca fața Sa să fie îndreptată în mod hotărât către Ierusalim.

Într-o circumstanță ulterioară, Isus le-a vorbit ucenicilor Lui, spunând: „Puteți voi să beți paharul, pe care am să-l beau Eu, sau să fiți botezați cu botezul cu care am să fiu botezat Eu?” (Marcu 10:38).

El a fost botezat pentru a muri. El a fost rânduit pentru a fi Mielul de jertfă, iar la ordinarea Sa, cerurile s-au deschis, iar Dumnezeu a vorbit în auzul tuturor, spunând: „Acesta este Fiul Meu prea iubit, în care Îmi găsesc plăcerea” (Matei 3:17).

ISPITIREA LUI HRISTOS

Noul Testament ne arată că, imediat după ce Isus a trecut prin ritualul botezului, El a fost dus de către Duhul Sfânt în pustie pentru a fi ispitit. Tocmai se auzise vocea din cer care spunea, „Acesta este Fiul meu cel preaiubit, în care Îmi găsesc toată plăcerea”, iar Duhul S-a pogorât asupra Lui sub forma unui porumbel. Aceiași Duh L-a dus pe Isus (nu L-a invitat, nu I-a cerut și nici nu L-a atras) în pustie.

Cum poate vorbi Noul Testament despre faptul că Dumnezeu L-a dus pe Isus să fie ispitit? Ni se spune în mod explicit în Iacov 1:13 că nimeni nu poate spune, când este ispitit, că este ispitit de Dumnezeu, fiindcă ispitirile noastre vin ca urmare a poftelor sau înclinațiilor noastre păcătoase. A fost oare Isus o excepție de la această regulă? Cuvântul *ispitit* este folosit în cel puțin două modalități diferite în Scriptură. Pe de o parte, există sensul ispitirii care sugerează o atragere în păcat, dar Dumnezeu nu se implică niciodată așa ceva. Pe de altă parte, există ispitirea care are sensul de a fi pus sub test, sau de a trece printr-o încercare care are rolul de test moral. Acesta este sensul care descrie încercarea lui Isus din pustie.

Ispitirea lui Hristos oferă o paralelă izbitoare ispitirii lui Adam în Grădina Eden. Observăm atât asemănări cât și diferențe între primul Adam din Geneza și Acela pe care Noul Testament Îl denumește al doilea

Adam, adică Isus. Ambii au fost testați nu doar în ce privește propriile persoane, ci și în numele altora. Testarea lui Adam a fost făcută în contul întregii rase omenești. În calitate de cap federal al omenirii, a reprezentat întreaga umanitate în acea ispitire. Căderea sa reprezintă căderea noastră. Atunci când a înfruntat fierbințeala noii testări, la rândul Lui, Isus a stat acolo în locul omenirii celei noi.

Locurile testelor ne furnizează în același timp o circumstanță contrastantă. Ispitirea lui Isus a avut loc într-o parte pustie a dealurilor izolate din deșertul Iudeii, un loc îngrozitor din punct de vedere al valorii terenului. Singurele ființe din acea zonă erau păianjenii, șerpii, scorpionii și câteva păsări sălbatice. Acela era un loc stâncos, pustiu și fierbinte, nepotrivit pentru oameni și animale. Testul lui Adam a avut loc într-o grădină a Paradisului, împodobită în toate sensurile și glorioasă. Acolo unde Adam a stat în fața unui peisaj de o frumusețe luxuriantă, Isus a avut în fața ochilor o mână de stânci pustii.

Isus a îndurat ispita în izolare, în ceea ce Søren Kierkegaard a denumit cea mai nefericită situație circumstanță a anxietății omenești, a solitudinii existențiale. Isus era complet singur. Adam a fost testat în timp ce se bucura de ajutorul și încurajarea unui însoțitor pe care Dumnezeu îl crease pentru el. Adam a fost testat în mijlocul părtașiei oamenilor, în plină intimitate. Totuși,

Isus a fost testat în agonia deprivării de comuniunea oamenilor.

Adam a fost testat în mijlocul abundenței. Locul lui era visul oricărui bucătar. El l-a înfruntat pe Satana cu stomacul plin și cu un apetit satisfăcut. Totuși, Adam a sucombat înaintea ispitei, cedând la dorința de a avea parte de o singură mușcătură suplimentară. Isus a fost testat după o perioadă de post de 40 de zile, când orice fibră a trupului Său striga după hrană. Foamea experimentată de El atins un crescendo, și tocmai în acest moment de nevoi fizice copleșitoare și-a făcut apariția Satana cu ispita de a întrerupe postul.

Totuși, asemănarea între cele două teste este cel mai important aspect pentru noi. Elementul central, esența atacului, a fost același. În niciuna din cele două situații, esența atacului n-a stat în ultimă instanță în hrană, ci ceea ce era pus în joc era credința în Dumnezeu. La mijloc n-a fost problema credinței generale în Dumnezeu, ci problema de a-L crede pe Dumnezeu. Nu era nicio îndoială în mintea lui Adam cu privire la faptul că Dumnezeu exista. El își petrecuse deja timp într-o comunicare față către față cu Dumnezeu. În mod asemănător, Isus era pe deplin convins de existența lui Dumnezeu. Încercarea s-a concentrat pe a-L crede pe Dumnezeu atunci când contează cel mai mult.

Șarpele, descris în Geneza ca fiind cea mai vicleană dintre fiarele pământului, și-a făcut loc în domeniul idilic

al lui Adam și Eva. Asaltul lui inițial n-a fost unul brutal, ci a venit cu șiretenie. El a ridicat o întrebare simplă, care adăpostea în spatele ei un gând blasfemiator. Un strat subțire de îndoială a fost dintr-odată aplicat integrității Cuvântului lui Dumnezeu: „Oare a zis Dumnezeu cu adevărat: „Să nu mâncați din toți pomii din grădină?”” (Geneza 3:1-3).

Aceasta era o întrebare ridicolă, atât de falsă încât Eva nu putea să rateze să constate eroarea ei. Asemenea locotenentului Columbo, șarpele a reușit s-o păcălească pe Eva prefăcându-se naiv și manipulând-o pentru a subestima viclenia lui. Eva ar fi trebuit să corecteze cu rapiditate eroarea. Evident că Dumnezeu n-a statuat nicio interdicție negativă aplicabilă tuturor lucrurilor. Dimpotrivă, Dumnezeu afirmase că ea și Adam puteau să mănânce liber din toți pomii din Grădină, cu excepția unuia. Restricția era minoră și neînsemnată, dacă o puneai în balanță cu libertatea extraordinară care le fusese acordată în Grădină.

Sugestia subtilă fusese deja făcută. Agenda ascunsă își făcea deja lucrarea, sugerând ideea pe care filozoful francez Jean-Paul Sartre a formalizat-o în felul următor: dacă omul nu este totalmente liber, dacă nu se bucură de autonomie totală, el nu este deloc liber. Dacă libertatea nu este absolută, atunci ea este doar o iluzie, ceva de fațadă, care ascunde realitatea robiei. Aceasta a fost șiretenia șarpelui, transmițând o idee pe care a

îmbrățișat-o nu doar Eva, ci și toți urmașii ei. Dacă noi am fi de acord cu cererile copiilor noștri de 15 ori la rând, dar la un moment dat am spune *nu*, replica lor ar fi următoarea: „*Niciodată* nu mă lași să fac *nimic* din ce îmi place!”

Dați-i totuși credit Evei. Ea a contracarat cu fruntea sus primul val al atacului șarpelui. Ea a apărat onoarea lui Dumnezeu încercând să arate adevărul. Dar șarpele a schimbat tactica brusc, îndreptându-se dintr-o dată către un atac direct, cu un ciocan diabolic: „Hotărât, că nu veți muri... veți fi ca Dumnezeu” (Geneza 3:4-5). Satana nu oferea o bucată dintr-un fruct, ci promisiunea îndumnezeirii. Cuvintele lui se aflau într-o contradicție clară și directă față de ceea ce Dumnezeu spusese.

Există o ironie tragică în motto-ul pe care și l-au însușit unii teologi din zilele noastre. Fiind alergici la raționalitate și suspicioși cu privire la logică, ei se laudă cu amestecarea creștinismului și a filozofiei existențiale. Motto-ul lor decretează faptul că „contradicția este semnul distinctiv al adevărului”. Se spune că adevărul este atât de înalt, atât de sfânt, încât nu doar că trece dincolo de puterea rațiunii, ci chiar este împotrivor acesteia. Adevărul religios, pentru acești oameni, nu este doar *supra*-rațional, ci devine *contra*-rațional.

Aplicați acest motto la testul lui Adam. Bucurându-se de o inteligență neafectată de consecințele că-

derii, Adam aude cuvintele șarpelui. Imediat, el recunoaște faptul că acestea intră în coliziune cu afirmațiile lui Dumnezeu. Dumnezeu a spus că, dacă mănâncă din fructul aceluia pom, va muri. Șarpele a insistat că, dacă el va mânca, nu va muri. Adam aplică regulile logicii acestei propuneri. „Dacă faci A, B va urma în mod necesar”, a spus Dumnezeu. Afirmația șarpelui este însă, „Dacă faci A, B nu va urma”. „Aha”, se gândește Adam, „aceasta încalcă legea non-contradicției”. Adam se gândește și face o analiză riguroasă: „Șarpele emite o contradicție. Contradicția este semnul distinctiv al adevărului. Dumnezeu este adevărul.” În acest fel, printr-o logică imbatabilă, singura concluzie a lui Adam ar fi că șarpele este un ambasador al lui Dumnezeu. De acum, nu este doar privilegiul lui Adam să mănânce din fructul cândva oprit, ci ține de datoria lui morală să mănânce. Împotrivirea față de această contradicție înseamnă să te împotrivești semnelui distinctiv al adevărului. Potrivit acestui mod de gândire, căderea lui Adam n-a fost în esență o cădere, ci un mare pas înainte pentru omenire.

A denumi contradicția semnul distinctiv al adevărului înseamnă să atingi punctul cel mai de jos al teologiei. Nu se poate ca omul să se cufunde mai jos de atât. Dacă contradicția statuează adevărul, nu mai avem niciun mijloc de a distinge între adevăr și minciună, între ascultare și neascultare, între neprihănirea și păcătoșenie, între Hristos și Antihrist. Biblic vorbind, contradicția este

semnul distinct al minciunii. Adevărul poate fi tainic, fără îndoială, chiar paradoxal, dar nu este niciodată, niciodată, niciodată contradictoriu. Șarpele a rostit prima contradicție, iar Isus l-a declarat pe bună dreptate mincinos de la început și tatăl minciunilor. Adam a crezut minciuna. El a întins mâna după însăși tronul lui Dumnezeu, bătându-și joc prin acest act de adevărul Creatorului lui.

Isus s-a confruntat cu aceeași problemă în testarea Sa. Aceeași subtilitate este folosită de Satana oridecâteori își începe vorbele: „Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, poruncește ca pietrele acestea să se facă pâini” (Matei 4:3, subl.). Observați cum Satana n-a început cuvintele sale de ispitire prin a spune, „Întrucât ești Fiul lui Dumnezeu...” Care au fost ultimele cuvinte care au răsunat în urechile lui Hristos înainte ca El să meargă în pustie? Dumnezeu a anunțat cu voce auzibilă din cer, „Acesta este Fiul Meu cel preaiubit...” Astfel de cuvinte pot fi dificil de crezut după 40 de zile de post. Cu greu se putea bucura Isus în acel context de prerogativele Prințului cerului. Atacul subtil al Satanei a constituit același punct invaziv care a funcționat atât de bine în Grădina Edenului: „A spus oare Dumnezeu aceasta?”

Isus a respins subtilitatea ispititorului printr-un răspuns fără echivoc: „Este scris...” Aceste cuvinte constituiau o formulă semitică pentru a spune, „Biblia afirmă că...” El l-a respins pe Satana cu un citat din

Scriptură: „Omul nu trăiește numai cu pâine, ci cu orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu” (Matei 4:4). Era ca și cum ar fi spus: „Evident că sunt înfometat. Știu deja că am puterea să transform pietrele în pâine. Dar există unele lucruri mai importante decât pâinea. Eu trăiesc prin Cuvântul lui Dumnezeu. Aceasta este viața Mea.”

Diavolul a refuzat să renunțe. El L-a dus pe Isus pe culmea templului și L-a testat din nou: „Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos; căci este scris: ‚El va porunci îngerilor Săi să vegheze asupra Ta’” (Matei 4:6, subl.). Satana a citat un pasaj din Scriptură, dar l-a citat pentru a-i servi scopurilor lui. Testul era clar: „Dacă Cuvântul lui Dumnezeu este adevărat, atunci testează-l – aruncă-Te și vei vedea dacă îngerul Te va prinde.”

Isus a răspuns acestui citat din Scriptură, reamintind Satanei că Biblia interzice ispitirea lui Dumnezeu. Probabil că dialogul a continuat: „Văd, Satano, că ești un studios asiduu al Bibliei. Ai ajuns chiar să memorezi anumite părți ale ei. Dar hermeneutica ta este bolnavă. Tu îndrepti Scriptura împotriva Scripturii. Tatăl a promis că va trimite îngerii să Mă păzească. N-am nevoie să Mă arunc de pe acest templu pentru a confirma asta. Chiar acum Tatăl Mă încearcă, iar Eu nu vreau să Îl testez.”

Totuși, Satana a refuzat să se predea. El L-a dus pe Isus pe un munte înalt, și I-a arătat toate împărățiile lumii, spunându-I, „Toate aceste lucruri Ți le voi da Ție,

dacă Te vei arunca cu fața la pământ și Te vei închina mie” (Matei 4:9). Toate acestea se petreceau într-o zonă îndepărtată, dincolo de ochii oamenilor. Nimeni n-ar fi putut observa mărunțul act al trădării. Era suficientă o singură genuflexiune. De ce nu?

Tatăl Îi promisese deja lui Isus toate împărățiile lumii, dar prețul pentru aceasta era Crucea. Nu putea exista înălțare fără umilire. Satana Îi oferise lui Isus o cale mai ușoară. Fără paharul amar, fără patimi, fără batjocuri. O singură aplecare a genunchilor, și lumea ar fi fost a lui Hristos.

Dar Isus a replicat: „Este scris: ,Domnului, Dumnezeului tău să te închini și numai Lui să-I slujești.” (Matei 4:10). Nu poate exista vreun compromis.

Poți să îți închipui acest dialog având loc în termenii din secolul XXI? Satana atacă: „Isus, ești prea rigid și îngust la minte. Ești atât de insistent cu privire la Scriptură, încât vei alege mai degrabă moartea decât să faci un compromis într-o singură propoziție ei? Nu înțelegi că Legea pe care o citezi este învechită? Ea vine din Pentateuh, și noi știm acum că nici măcar Moise n-a scris-o. Ea reflectă niște credințe primitive ale omului simplist, încapsulate în mitologie primitivă și în tabuuri superstițioase.”

„Îmi pare rău”, spune Isus, „este Scriptura, și Scriptura nu poate fi încălcată.”

Isus L-a crezut pe Dumnezeu, așa că Satana s-a îndepărtat de la El. Acolo unde Adam a sucombat, Isus a învins. Acolo unde Adam a făcut compromis, Isus a refuzat să negocieze. Acolo unde încrederea lui Adam în Dumnezeu s-a prăbușit, Isus nu S-a clintit nicio clipă. Cel de-al doilea Adam a triumfat pentru Sine și pentru noi.

O singură paralelă mai rămâne de observat. La sfârșitul încercării lui Isus, îngerii au apărut pentru a-l sluji, exact așa cum promisese Tatăl. Adam a văzut și el un înger. Îngerul lui ținea însă în mână o sabie înflăcărată, păzind poarta Paradisului. Acea sabie l-a izgonit pe Adam, obligându-l să trăiască la răsărit de Eden.

PATIMILE LUI HRISTOS

Dacă a existat vreun eveniment care să aibă loc pe această planetă și să fie prea înalt și prea sfânt ca să îl înțelegem pe deplin, atunci acesta constă din patimile lui Hristos – moartea Lui, ispășirea Lui, abandonarea Lui de către Tatăl. Dacă n-ar fi fost realitatea că Dumnezeu, în Cuvântul Lui, a prezentat înaintea noastră revelarea semnificației acestor lucruri, noi am fi fost complet lipsiți de abilitatea de a vorbi despre ele. În această parte a cărții mele, vreau să mă concentrez pe interpretarea biblică a morții lui Hristos pe cruce.

Oricând discutăm un eveniment istoric, noi analizăm faptele, și uneori aducem argumente cu privire la ce anume s-a petrecut cu adevărat, ce s-a spus, și ce a

putut fi observat. Totuși, odată ce cădem de acord asupra realităților (sau agreăm să dezagreăm) – rămânem cu cea mai importantă problemă: Care este semnificația acelu eveniment?

Oamenii care au fost martori ai clipelor când Hristos a mers către Golgota, care L-au văzut dat în mâinile romanilor, care au văzut cu ochii lor răstignirea Lui, au înțeles semnificația acestui eveniment într-o mulțime de modalități. Au existat unii prezenți la ele, care au crezut că vedeau execuția justificată a unui infractor. Caiafa, marele preot, a spus că moartea lui Hristos era necesară și că El trebuia să moară spre binele națiunii. El a văzut răstignirea ca pe un act de ispășire politică. Un centurion roman, când a văzut felul în care Isus a murit, a exclamat: „Cu adevărat, acesta a fost Fiul lui Dumnezeu!” (Matei 27:54). Ponțiu Pilat, cei doi hoți care erau crucificați alături de Isus – toți păreau să aibă înțelegeri diferite asupra a ceea ce însemna crucea.

Crucea a fost o temă favorită a speculațiilor teologice vreme de 2000 de ani. Dacă am analiza diferitele școli de gândire teologică de astăzi, am descoperi o multitudine de teorii care intră în competiție pentru a ne spune ce s-a petrecut cu adevărat la Cruce. Unii spun că avem de-a face cu o ilustrare supremă a dragostei jertfitoare. Alții că a fost vorba de actul suprem al curajului existențial, în timp ce alții afirmă că a avut loc un act al răscumpărării cosmice. Disputa merge mai departe.

Totuși, noi nu avem la dispoziție doar relatarea evenimentelor din Scriptură, în principal din Evangheliile, ci avem și interpretarea dată de Dumnezeu acestor evenimente, în principal în Epistole. În Galateni 3:13, Pavel discută sensul Crucii, prezentând sumar întreaga învățătură a capitolului într-un singur verset: „Hristos ne-a răscumpărat din blestemul Legii, făcându-Se blestem pentru noi, fiindcă este scris: „Blestemat e oricine este atârnat pe lemn”” (Galateni 3:13).

Această temă a blestemului ar fi fost înțeleasă clar de către un iudeu informat din lumea antică, dar, în zilele noastre, ea poate să sune diferit și străin. Pentru noi, însăși ideea de „blestem” ajunge să ni se pară ceva superstițios. Atunci când aud cuvântul *blestem*, mă gândesc la Oil Can Harry, din *The Perils of Pauline*, care spunea, „Blestemelor, întoarceți-vă de unde ați venit!”, când eroul o salvează pe eroină din capcana în care aceasta era prinsă. Alții ar putea să se gândească la comportamentul triburilor primitive care practicau voodoo, și în decursul cărora păpușile acelea mici erau înțepate de ace, ca și cum un blestem ar fi fost aruncat asupra unui vrăjmaș. Am putea să ne gândim la blestemul mormintelor din filmele de groază de la Hollywood, cu Vincent Price și Bela Lugosi. Un blestem, în zilele noastre, este ceva care ține de tărâmul superstiției.

În Scriptură, blestemul are un înțeles destul de diferit. În Vechiul Testament, blestemul se referă la judecata punitivă din partea lui Dumnezeu. El este antonimul sau opusul cuvântului *binecuvântare*. Rădăcinile acestuia merg înapoi la relatarea biblică a dării Legii, din cartea Deuteronom, când a fost înființat legământul cu poporul Israel. N-a existat niciun legământ fără sancțiuni atașate lui, fără promisiuni de răsplată pentru cei care păzesc termenii legământului și fără fermitatea pedepsei pentru cei care îl încalcă. Dumnezeu a spus poporului Său, „Iată, pun azi înaintea voastră binecuvântarea și blestemul: binecuvântarea, dacă veți asculta de poruncile Domnului, Dumnezeului vostru, pe care vi le dau în ziua aceasta; blestemul, dacă nu veți asculta de poruncile Domnului, Dumnezeului vostru, și dacă vă veți abate de la calea pe care v-o dau în ziua aceasta, și vă veți duce după alți dumnezei pe care nu-i cunoașteți” (Deuteronom 11:26-28). Blestemul este judecata lui Dumnezeu pentru neascultare, pentru încălcarea Legii Sale sfinte.

Sensul blestemului poate fi înțeles mai pe deplin atunci când îl vedem în contrast cu opusul lui. Cuvântul *binecuvântare* este adesea definit destul de concret în termenii ebraici. În Vechiul Testament, după ce părtășia cu Dumnezeu a fost distrusă în Grădina Edenului, oamenii puteau să aibă totuși o relație apropiată cu Dumnezeu, dar exista o interdicție absolută. Nimănui nu-i

era permis să Îl privească pe Dumnezeu față către față. Acel privilegiu, acea viziune beatifică, era rezervată momentului împlinirii finale a răscumpărării noastre. Aceasta este nădejdea noastră, anume că va veni o zi când vom fi capabili să privim direct, fără vreun vâl, la fața lui Dumnezeu. Astăzi ne aflăm încă sub mandatul, „nu poate omul să Mă vadă și să trăiască” (Exod 33:20). Totuși, întotdeauna a existat nădejdea evreilor că va veni o zi când pedeapsa pentru căderea omului va fi îndepărtată. Benedicția evreiască ilustrează acest lucru:

„Domnul să te binecuvânteze, și să te păzească!
Domnul să facă să lumineze Fața Lui peste tine,
și să Se îndure de tine! Domnul să-Și înalțe Fața
peste tine, și să-ți dea pacea! (Numeri 6:24-26).

Acesta este un exemplu al paralelismului evreiesc. Fiecare dintre cele trei paragrafe spune același lucru: Fie ca Domnul să ne binecuvânteze, fie ca Domnul să facă să strălucească fața Lui peste noi, fie ca Domnul să Își îndrepte privirea către noi. Evreul înțelegea în mod concret binecuvântarea: a fi binecuvântat însemna să fii capabil să privești la fața lui Dumnezeu. Omul putea să se bucure de binecuvântare numai în termeni relativi: cu cât mai aproape se afla de relația față către față cu Dumnezeu, cu atât mai binecuvântat era. Tot așa, cu cât mai departe se ducea el de această relație personală, cu atât mai mare devenea blestemul. Așadar, prin contrast, în Vechiul Testament, blestemul lui Dumnezeu însemna

să fii îndepărtat cu totul de prezența Lui. Blestemul deplin interzice chiar și un crâmpoi, de la distanță, al luminii feței Lui. El interzicea până și slava reflectată a unei raze de lumină strălucitoare de pe fața lui Iehova. A fi blestemat însemna să intri într-un loc al întunericii absolute, separat de prezența lui Dumnezeu.

Acest simbolism a fost purtat de-a lungul istoriei poporului Israel și s-a văzut și în liturghia poporului evreu. El a fost aplicat poziției cortului, al cortului întâlnirii, care era conceput pentru a simboliza promisiunea că Dumnezeu va locui în mijlocul poporului Său. Dumnezeu a rânduit ca poporul să-și indice corturile pe semnificații într-un astfel de mod încât ei să se adune în jurul punctului central al comunității, era așezat cortul întâlnirii, unde Iehova locuia. Doar marele preot avea permisiunea să intre în mijlocul cortului, în Sfânta Sfintelor, și asta doar odată pe an, în Ziua Ispășirii. Chiar și atunci, el nu putea să intre în locul sacru decât după parcurgerea unor ritualuri îndelungate de curățare. Dumnezeu se afla în mijlocul poporului Său, dar ei nu puteau să intre în partea interioară, sfântă, a cortului, care simboliza locuința Lui.

În Ziua Ispășirii, în ceremoniile liturgice erau implicate două animale, un miel și un țap. Preotul sacrifică mielul pe altar, pentru păcatele poporului. De asemenea, preotul lua țapul, își punea mâinile peste el, simbo-

lizând transferul păcatului națiunii asupra țapului. Imediat, țapul era dus în afara taberei, în sălbăticie, în acel loc pustiu al izolării și deprivării – în acel întuneric de afară, departe de prezența lui Dumnezeu. Țapul primea blestemul. El era izolat departe de tărâmul celor vii, izolat de prezența lui Dumnezeu.

Pentru a înțelege semnificația acestei acțiuni în relație cu moartea lui Hristos, trebuie să ne îndreptăm către Noul Testament. Ioan își începe Evanghelia prin a scrie următoarele: „La început era Cuvântul, și Cuvântul era cu Dumnezeu, și Cuvântul era Dumnezeu”. Taina Trinității a încurcat mințile noastre vreme de secole. Știm că există un sens în care Tatăl și Fiul sunt una, și totuși Ei sunt prezentați distinct aici, dar într-o relație unică. Relația, așa cum o explică Ioan, este descrisă prin cuvântul *cu*. Cuvântul era *cu* Dumnezeu. Literal vorbind, Ioan spunea că Tatăl și Fiul au o relație față către față, exact genul de relație pe care evreii nu puteau să o aibă cu Dumnezeu. Evreul Vechiului Testament putea să meargă la cort și să fie „cu” Dumnezeu (termenul grecesc *sun*, având sensul de „cu”, transmițând ideea de a fi prezent într-un grup), dar nimeni nu putea vreodată să fie prezent față către față alături de Dumnezeu (grecescul *pros*, având sensul de „cu”, într-o prezență față către față).

Atunci când analizăm răstignirea, este important să ne amintim că relația lui Isus cu Tatăl reprezintă culmea binecuvântării și că absența acesteia este esența

blestemului. Atunci când citim narațiunea patimilor lui Isus, anumite lucruri ies în evidență ca fiind esențiale. Vechiul Testament ne învață că propriul Său popor L-a dat în mâna Neamurilor, care erau străini de legământ. După judecata Lui înaintea autorităților evreiești, El a fost dat în mâinile romanilor pentru a fi judecat. El nu a fost executat prin metoda evreiască a omorului cu pietre, pentru că circumstanțele din istoria lumii de la acel moment nu permiteau acea opțiune. Atunci când pedeapsa capitală era aplicată sub ocupația romană, ea trebuia făcută de către tribunalele romane, așa că execuția trebuia făcută prin metoda răstignirii romane. Este un lucru important faptul că Isus a fost omorât de către Neamuri *în afara taberei*. Moartea Lui a avut loc în afara orașului Ierusalim, căci El a fost dus la Golgota. Toate aceste acțiuni, atunci când sunt țesute împreună, indică o repunere în scenă a dramei țapului care primea blestemul.

Pavel ne spune că, în Legea mozaică, blestemul lui Dumnezeu este asupra oricărui care este atârnat pe lemn, un blestem care nu era în mod necesar dat aceluia care sufereau moartea prin uciderea cu pietre. Isus a fost atârnat pe lemn, împlinind în detaliile cele mai minuțioase toate rânduielele Vechiului Testament care erau gândite pentru executarea judecății divine. Noul Testament privește la moartea lui Isus ca fiind mai mult decât un simplu act izolat sau o ilustrare a curajului ori

dragostei, chiar dacă moartea Lui poate ilustra aceste lucruri. Dimpotrivă, ea este un eveniment cosmic, este moartea ispășitoare. Este un blestem care a fost revărsat din plin asupra lui Hristos – pentru noi.

Un teolog spunea că cel mai important cuvânt din întreg Noul Testament este acel mic cuvânt grecesc *huper*. Termenul *huper* are simplul sens de „în locul”. Moartea lui Isus este făcută în locul nostru. El ia blestemul Legii în locul meu și al tău. Isus însuși a spus acest lucru în multe și variate moduri: „Eu Îmi dau viața pentru oile Mele... Nimeni nu Mi-o ia cu sila, ci o dau Eu de la Mine” (Ioan 10:15, 18). „Căci Fiul omului n-a venit să I se slujească, ci El să slujească și să-Și dea viața răscumpărare pentru mulți!” (Marcu 10:45). Aceste imagini din Noul Testament subliniază conceptul substituției.

Cândva am vorbit într-o conferință despre relația dintre vechiul și noul legământ. În mijlocul cuvântării mele, un om s-a ridicat în spatele încăperii. Devenise mânios când am sugerat că moartea lui Isus Hristos era o moarte ispășitoare, o moarte substitutivă, în locul altor oameni. El a strigat din spatele încăperii, „Acest lucru este primitiv și obscen!” După ce am trecut de acel moment surprinzător și mi-am adunat gândurile, am răspuns în felul următor: „Acestea sunt cele mai descriptive cuvinte pe care le cunosc și care caracterizează Crucea.”

Ce ar putea fi mai primitiv? O scenă sângeroasă ca aceasta, cu toată drama și ritualul ei, este reminiscența tabuurilor primitive. Este atât de simplă încât chiar și cea mai needucată, cea mai simplă persoană poate să o înțeleagă. Dumnezeu furnizează o cale de răscumpărare pentru noi care nu este limitată unei elite intelectuale, ci este atât de simplă, atât de crudă, încât până și cea mai primitivă persoană poate să o înțeleagă și, în același timp, este atât de sublimă încât aduce consternare celor mai străluciți teologi.

Mi-a plăcut în mod special cel de-al doilea cuvânt, *obscen*. Acesta este un cuvânt foarte potrivit, pentru că crucea lui Hristos a fost cel mai obscen eveniment din istoria omenirii. Isus Hristos a devenit o obscenitate. În momentul în care El S-a aflat pe cruce, păcatul lumii a fost imputat Lui după cum se petreceau lucrurile cu acel țap din vechime. Obscenitatea criminalului, obscenitatea prostituatei, obscenitatea violatorului, obscenitatea batjocoritorului, obscenitatea tuturor acelor păcate, care îi pângăresc pe oameni în această lume, a fost în acel moment concentrată asupra unui singur Om. Odată ce Hristos a luat parte la acea scenă, El a devenit întruparea păcatului, Cel ce a luat asupra Lui în mod absolut obscenitatea omului.

Există un sens în care Hristos, aflat pe cruce, a fost cea mai murdară și mai grotescă Persoană din istoria lumii. În El însuși, El era Mielul fără pată – perfect, fără

păcat și maiestos. Dar, prin imputare, toată urâtenia și răutatea omului a fost concentrată asupra Persoanei Sale.

Odată ce păcatul a fost așezat asupra lui Isus, Dumnezeu L-a blestemat. Atunci când blestemul Legii a fost revărsat asupra lui Isus, El a experimentat durerea care n-a fost suportată niciodată în felul acela în anele istoriei. Am auzit predici care conțineau cuvinte foarte grafice cu privire la durerea zdrobitoare a cuielor din mâini, despre durerea experimentată pe o cruce și despre dimensiunile torturii răstignirii. Sunt sigur că toate sunt precise și că aceasta era o modalitate îngrozitoare de a fi executat, însă mii de oameni din istoria lumii au trecut prin durerea zdrobitoare a răstignirii. Dar un singur Om a simțit pe deplin durerea blestemului nelimitat din partea lui Dumnezeu asupra Lui. Atunci când a experimentat aceasta, Isus a strigat: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?” (Marcu 15:34). Unii spun că tot ce-a făcut El a fost să citeze Psalmul 22. Alții spun că era dezorientat de durerea Lui și nu înțelegea ce se petrecea. Dumnezeu cu siguranță că L-a abandonat. Aceasta este esența ispășirii. Fără acea abandonare, nu există blestem. În acel moment din spațiu și timp, Dumnezeu a întors spatele Fiului Său.

În natura Sa omenească, intimitatea relației *prope* pe care Isus o experimentase cu Tatăl a fost frântă. În acea clipă, Dumnezeu a stins lumina. Biblia ne spune că

lumea fost cuprinsă de întuneric, Dumnezeu însuși fiind martor al acelei traume. Isus a fost abandonat, a fost blestemat, iar El a simțit asta. Cuvântul *patimă* înseamnă „să simți suferință”. În mijlocul abandonării Sale, mă îndoiesc că El a mai rămas conștient de cuiele din mâinile Sale sau de spinii din coroana Sa. El a fost izolat de Tatăl. Scena era obscenă, dar frumoasă, pentru că prin ea putem noi experimenta într-o zi plinătatea binecuvântării lui Israel. Atunci vom privi fără vreun vâl la lumina feței lui Dumnezeu.

ÎNVIEREA LUI ISUS

Viața lui Isus urmează un curs general care merge de la umilință la exaltare. Deplasarea pe acest drum nu este strict liniară, fiind întrepătrunsă de anumite scene de contrast. Narațiunea nașterii conține atât umilință cât și maiestate. Lucrarea Lui publică atrage deopotrivă laudă și batjocură, respingere și acceptare, strigăte de „Osana!” și „Răstigniți-L!” Apropiindu-Se de umbra morții, El a trăit momente de transfigurare uimitoare.

Tranziția de la patosul Crucii la grandoarea Învierii nu este abruptă. Există un crescendo care merge până la momentul eliberării din hainele de îngropare și din brațele mormântului. Înălțarea începe cu coborârea de pe cruce, immortalizată în arta clasică creștină de către *Pieta*. Odată cu punerea trupului lui Isus în mormânt, regulile încep să fie încălcate. În circumstanțe normale,

trupul unui infractor crucificat trebuia dat jos și eliminat de către stat, fiind aruncat fără ceremonie în *gehenna*, groapa de gunoi a orașului, situată în afara Ierusalimului. Trupul era incinerat, fiind supus formeii păgâne de ardere, îndepărtat de la demnitatea îngropării tradiționale evreiești. Focurile *gheenei* ardeau constant, fiind o măsură necesară de sănătate publică prin care orașul scăpa de gunoaiile sale. *Gheena* i-a slujit lui Isus ca o metaforă potrivită pentru Iad, un loc unde flăcările nu se vor stinge niciodată și unde viermele nu va muri.

Pilat a făcut o excepție în cazul lui Isus. Probabil că el era bântuit de conștiința sa și a fost mișcat de milă, acceptând cererea ca Isus să fie îngropat. Sau poate că el a fost mânat de providența puternică a lui Dumnezeu, pentru a asigura în felul acesta împlinirea profeției lui Isaia, care spunea că Isus avea să aibă mormântul alături de cei bogați, sau promisiunea lui Dumnezeu că El n-avea să lase ca Sfântul Său să vadă putrezirea. Trupul lui Hristos a fost uns cu mirodenii și învelit în țesături fine pentru a fi așezat în mormântul care aparținea lui Iosif din Arimatea.

Vreme de trei zile, lumea a plonjat în întuneric. Femeile din anturajul lui Isus au plâns cu amar, luându-și mica consolare din permisiunea de a împlini actul tandru al ungerii trupului Său. Ucenicii fugiseră și se ascundeau cu toții, visul lor fiind zdrobit de strigătul, „S-a isprăvit”.

Vreme de trei zile, Dumnezeu a tăcut. Apoi El a strigat. Cu o putere cataclismică, Dumnezeu a dat la o parte piatra de la mormânt și a revărsat un paroxism de energie creatoare, infuzând încă o dată viață în trupul lui Hristos. Inima lui Isus a început să bată, pompând sângele glorificat prin arterele glorificate, trimițând putere glorificată către mușchii atrofiați de moarte. Hainele de înmormântare nu puteau să-L țină legat atunci când El s-a ridicat în picioare și a părăsit cripta. Într-o clipă, moartea a devenit înghițită de biruință, și Cel muritor a devenit nemuritor. Într-un moment al istoriei, întrebarea pusă de Iov a ajuns să-și capete răspunsul odată pentru totdeauna: „Dacă omul moare, ar putea să mai învieze?” (Iov 14:14, lit. ESV). Aici se găsește punctul de cotitură al istoriei omenirii, unde ticăloșia rasei omenești este transformată în grandoare. Aici se găsește *kerygma*, proclamarea bisericii primare, care s-a născut cu un strigăt: „A înviat!”

Putem să privim la acest eveniment ca la un simbol, o poveste duioasă a nădejdiei. Putem s-o reducem la un moralism care declară, așa cum spunea un predicator, că „sensul Învierii este că putem să ne confruntăm cu decăderea și întunericul din fiecare zi cu un curaj dialectic”. Curajul dialectic este acea variație intentată de către Frederick Nietzsche, tatăl nihilismului modern. Curajul dialectic este un curaj în tensiune. Tensiunea este aceasta: viața este lipsită de sens, iar moartea este

ultima destinație. Trebuie să fim curajoși, știind că până și curajul nostru este gol de sens. Aceasta este în esență o respingere a Învierii, îmbrăcată în disperare existențială trunchiată.

Totuși, Noul Testament propovăduiește Învierea ca pe o realitate istorică serioasă. Creștinii timpurii nu erau interesați de simboluri dialectice, ci de realități concrete. Creștinismul adevărat rămâne în picioare sau cade odată cu evenimentul din spațiu și timp al Învierii lui Isus. Termenul *creștin* suferă de pe urma poverii a mii de redefiniri și a unei mulțimi de definiții diferite. Un dicționar definește creștinul ca pe o persoană care este civilizată. Dar putem fi siguri că o persoană poate fi civilizată fără a susține Învierea, dar aceasta nu poate fi un creștin în sens biblic. Persoana care pretinde că este creștin, dar neagă Învierea, vorbește cu o limbă dublă, și trebuie să ne separăm de astfel de oameni.

Narațiunea Învierii a ofensat testul probabilităților lui David Hume. Ea este destinată de către Rudolf Bultmann acelei mulțimi de lucruri mitologice care nu mai sunt necesare miezului adevărului biblic. Pentru Paul Van Buren, teologul morții-lui-Dumnezeu, Învierea nici măcar nu este proclamată în Biblie ca un eveniment istoric real. El o prezintă ca pe o „percepție”, o situație în care ucenicii au ajuns dintr-o dată să Îl „înțeleagă” pe Isus, „văzându-L” într-o nouă lumină. Gândirea lui Van Buren încalcă orice canon al analizei literare serioase a

textului biblic. Faptul că autorii Noului Testament au insistat să afirme că un om mort a înviat este dincolo de orice dispută literară serioasă. Cineva poate respinge această idee, dar nu și faptul că, în Biblie, ideea este propovăduită în acest fel.

Chiar și Bultmann acceptă realitatea istorică a credinței în Înviere a bisericii primare. El însă inversează ordinea biblică, argumentând că credința în Înviere a fost ceea ce a determinat propovăduirea Învierii. Biblia susține că Învierea a fost ceea ce a cauzat credința în Înviere. Această diferență subtilă în punerea problemei este diferența între credință și apostazie. Autorii biblici au pretins că au fost martorii oculari ai lui Isus cel înviat, și au certificat integritatea credinței lor cu propriul sânge. Biserica primară fost gata să moară pentru aceasta. Biserica modernă o negociază, după cum se poate vedea din reținerea unor denominații importante de a reafirma învierea trupească, pretinzând că acest lucru provoacă dezbinări. Credința în învierea lui Hristos este cu adevărat un aspect care separă oamenii, după cum i-a separat pe creștini de gladiatori și după cum l-a împins pe ostilul Nero să lumineze grădina lui cu torțe umane.

Învierea lui Hristos este radicală în sensul original al cuvântului. Ea atinge *radix*, rădăcina credinței creștine. Fără ea, creștinismul devine doar o altă religie,

gândită să gădile simțurile noastre morale cu platitudinile înțelepciunii omenești.

Apostolul Pavel a prezentat consecințele clare și îndubitabile ale unui creștinism lipsit de înviere. Dacă Hristos n-a înviat, raționa el, rămânem cu o listă de concluzii (1 Corinteni 15:13-19):

1. Predicarea noastră este fără sens.
2. Credința noastră este deșartă.
3. L-am reprezentat greșit pe Dumnezeu.
4. Suntem încă în păcatele noastre.
5. Cei dragi ai noștri, care au murit, au pierit.
6. Noi suntem cu toții oamenii cei mai vrednici de milă.

Aceste șase consecințe revelează cu claritate legătura dintre Înviere și esența creștinismului. Învierea lui Isus este acel *sine qua non* al credinței creștine. Elimină Învierea și se duce și creștinismul.

Autorii biblici nu și-au întemeiat pretenția cu privire la înviere pe baza consecvenței interne a întregului sistem de credință. Ea nu este o simplă deducție logică extrasă din alte doctrine ale credinței. Nu este ceva ce noi trebuie să afirmăm pentru că alternativele pe care le avem la dispoziție sunt insuficiente. Învierea nu este propovăduită pentru că, altfel, viața ar fi fără speranță sau insuportabilă. Pretenția nu este bazată pe speculații,

ci pe date empirice. Ei L-au văzut pe Hristosul înviat. Au vorbit cu El și au mâncat cu El. Nici moartea și nici învierea Lui nu s-au petrecut într-un colț, în izolare, așa cum Joseph Smith a pretins că a primit o revelație specială de la Dumnezeu. Moartea lui Isus a fost un eveniment public și a fost rămas în istorie în felul acesta. Hristosul înviat a fost văzut de peste 500 de oameni doar într-o circumstanță. Biblia prezintă istoria cu privire la această realitate.

Cea mai serioasă obiecție care se ridică împotriva relatării biblice a învierii lui Isus este aceeași care se ridică și cu privire la alte minuni biblice, și ea spune că un astfel de eveniment este imposibil. Este ironic faptul că Noul Testament tratează chestiunea învierii lui Hristos dintr-o direcție complet opusă. În cuvântarea lui Petru din Ziua Cincizecimii, el a afirmat: „Dumnezeu L-a înviat, delegându-I legăturile morții, pentru că nu era cu putință să fie ținut de ea” (Faptele Apostolilor 2:24).

Pentru a vă prezenta mai clar principiul statuat aici, trebuie să mă folosesc de o negație dublă. Era imposibil ca Hristos să *nu* fi înviat. Moartea nu putea să-L țină captiv pe Hristos, căci aceasta implica încălcarea supremă și de neconceput a legilor morții. Omul modern considera ca o lege inexorabilă a naturii faptul că ceea ce moare rămâne mort. Totuși, aceasta este o lege a naturii decăzute. În perspectiva iudeo-creștină a naturii omului, moartea a intrat în lume ca o consecință și

ca urmare a judecății păcatului. Creatorul a hotărât că păcatul a fost o ofensă capitală: „în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit” (Geneza 2:17), a reprezentat avertismentul inițial. Dumnezeu a permis ca viața să existe dincolo de momentul primului păcat, dar nu la nesfârșit. Permisivitatea originală nu s-a întins la nesfârșit. Natura a devenit executantul de bază. Adam a fost creat atât cu posibilitatea morții (*posse mori*) cât și cu posibilitatea evitării ei (*posse non mori*). Prin încălcarea de către el a poruncii lui Dumnezeu, Adam a risipit posibilitatea de evitare a morții și a adus, drept judecată, imposibilitatea de a nu muri (*non posse non mori*).

Isus nu a fost Adam. El a fost cel de-al doilea Adam. El a fost liber de păcat, atât de păcatul original, cât și de orice fel de păcat propriu. Moartea n-a putut cere nimic legitim din partea Lui. El a fost pedepsit pentru păcatul ce I-a fost imputat, dar odată ce prețul a fost plătit și imputarea a fost îndepărtată de la El, moartea și-a pierdut puterea. Prin moarte, o ispășire a fost făcută, iar prin înviere, perfecțiunea fără de păcat a lui Isus a fost reluată. El era, așa cum susțin Scripturile, înviat spre justificarea noastră, ca și spre reiterarea staturii Sale inițiale.

Indicii de probabilitate ai lui Hume resping ideea de înviere pentru că ea a reprezentat un eveniment unic. El a avut totuși dreptate cu privire la un lucru anume: a

fost un eveniment unic. Chiar dacă Scriptura vorbește și despre alte situații în care au avut loc învieri, precum învierea lui Lazăr, ele au intrat toate într-o categorie complet diferită. Lazăr a murit iar la câțva timp după învierea lui. Unicitatea învierii lui Isus a fost legată de un alt aspect al unicității Lui, anume de puritatea Lui, de lipsa completă a păcatului, o dimensiune a Persoanei lui Isus care ar fi chiar mai unică, dacă unicitatea ar avea grade.

Dacă Dumnezeu ar fi permis ca Isus să fie captiv morții pentru totdeauna, ar fi însemnat ca El să încalce propriul Său caracter neprihănit. Ar fi fost o nedreptate, un act care este imposibil de comis de către Dumnezeu. Surpriza nu este că Isus a înviat, ci că El a stat în mormânt atâta vreme. Poate că ceea ce L-a determinat pe Dumnezeu să Îl țină pe Hristos captiv morții atâta vreme a fost mânia lui Dumnezeu manifestată față de necredința omului, asigurându-se în acest fel că nu va exista nicio îndoială cu privire la faptul că El a fost mort și că învierea nu putea să fie confundată cu o resuscitare.

Învierea Îl așază pe Isus într-o poziție complet separată față de orice altă figură centrală a religiilor lumii. Buddha este mort. Mohamed este mort. Confucius este mort. Niciunul dintre aceștia n-a fost fără păcat. Niciunul n-a oferit ispășirea. Niciunul n-a fost repus în poziția inițială prin înviere.

Dacă privim la realitatea Învierii cu necredință, am face bine să luăm în considerare gândirea celor doi ucenici care mergeau către Emaus în acel sfârșit de săptămână.

Luca ne relatează acel eveniment (Luca 24:13-35). Pe măsură ce se îndepărtau de Ierusalim, Isus s-a alăturat discuției nefăcându-Se cunoscut lor.

Ei presupuneau că se aflau în ipostaza de a-L informa pe Isus cu privire la evenimentele răstignirii și și-au manifestat chiar nedumerirea evidentă la constatarea aparentei ignoranțe a Lui cu privire la acestea. Când au relatat vestea venită de la femei cu privire la înviere, Hristos i-a muștrat:

„O, nepricepuților și zăbavnici cu inima, când este vorba să credeți tot ce au spus prorocii! Nu trebuia să sufere Hristosul aceste lucruri, și să intre în slava Sa?” Și a început de la Moise, și de la toți prorocii, și le-a tâlcuit, în toate Scripturile, ce era cu privire la El” (Luca 24:25-27).

Atunci când celor doi li s-au deschis ochii și L-au recunoscut pe Isus în acea seară, ei și-au spus unul altuia, „Nu ne ardea inima în noi, când ne vorbea pe drum, și ne deschidea Scripturile?”.

Creștinul nu este un sceptic. Un creștin este o persoană care are în piept o inimă arzând, o inimă înflăcărată de certitudinea Învierii.

ÎNĂLȚAREA LUI HRISTOS

Lucrarea mea de absolvire în studii teologice la Amsterdam a provocat o criză în viața mea creștină. Criza a fost produsă de un studiu tehnic al doctrinei înălțării. Asemenea majorității protestanților, am neglijat studiul acestei teme, considerând-o un fel de postscript neștiințific la viața lui Hristos, nevrednic de a fi comemorat în mod special, precum Crăciunul și Paștele. Evenimentul este descris doar de două ori în Noul Testament. Acum sunt convins că niciun eveniment din viața lui Isus nu este mai important, într-un sens, decât Înălțarea, nici măcar răstignirea sau învierea. Este un lucru periculos să atribuim valori relative episoadelor din viața și lucrarea lui Hristos, dar dacă subestimăm semnificația și importanța Înălțării, ajungem să navigăm prin ape periculoase.

Ce-ar fi mai important decât Crucea? Fără ea, n-am avea niciun fel de ispășire, și nici răscumpărare. Pavel a fost hotărât să-L predice pe Hristos și pe El răstignit. Totuși, fără înviere, am rămâne cu un Mântuitor mort. Crucificarea și învierea merg împreună, fiecare împrumutând valoare de la cealaltă. Totuși, istoria nu se încheie cu mormântul gol. A scrie „*sfârșit*” acolo înseamnă a rata un moment culminant al istoriei răscumpărării, un moment către care atât Vechiul cât și Noul Testament ne îndreaptă atenția cu o hotărâre inegalabilă. Înălțarea este culmea exaltării lui Hristos, punctul

culminant al istoriei răscumpărării până în acest moment. Este momentul pregnant al încoronării lui Hristos ca Rege. Fără ea, învierea sfârșește în dezamăgire și Cincizecimea n-ar fi fost posibilă.

Criza experienței mele din Olanda a fost provocată de un studiu al unei afirmații obscure rostită de Hristos. Într-o anume circumstanță, când Hristos le-a spus ucenicilor Lui despre moartea Sa iminentă, El avea să spună: „Tu nu poți veni acum după Mine, unde Mă duc Eu” (Ioan 13:36) și „peste puțină vreme, lumea nu Mă va mai vedea” (Ioan 14:19). Isus Și-a continuat cuvântarea prin a explica: „vă este de folos să Mă duc” (Ioan 16:7). Aici, Isus făcea o judecată de valoare cu privire la plecarea Sa la cer. Comentariul Său dorea să sugereze faptul că absența Sa era un lucru mai bun pentru ucenicii Lui decât prezența Sa. Acest lucru trebuie să fi forțat până la extremă limitele gândirii prietenilor Lui. *Prima facia*, este de negândit ca, în orice circumstanțe, oamenii să poată beneficia mai mult de pe urma absenței lui Isus, decât de pe urma prezenței Lui, cu excepția acelor nefericiți care au de-a face cu judecata Lui și ar privi cu ochi buni o pauză din partea Lui. Creștinul tânjește după prezența constantă a lui Hristos. Creștinul contemporan ajunge să crească într-o atitudine de regret când își imaginează cum ar fi fost dacă L-ar fi văzut și L-ar fi cunoscut pe Hristosul întrupat atunci când El a umblat pe acest pământ. Milioane de oameni călătoresc anual în

Palestina doar pentru a vedea locul unde El a trăit și a slujit. Cu siguranță că Biserica fie a eșuat să cuprindă însemnătatea cuvintelor lui Isus, fie a fost pur și simplu incapabilă să le creadă. Trăim ca și cum Înălțarea n-ar exista.

Ucenicii au înțeles cu greu natura urgentă a plecării lui Isus de pe pământ. Ei s-au împotrivit hotărârii Lui de a merge la Ierusalim și n-au văzut cu ochi buni anunțurile pe care El le făcea cu privire la moartea Lui iminentă. Între înviere și înălțare, o lumină nouă s-a așternut asupra lor, pe când au început să manifeste o remarcabilă schimbare de atitudine. Momentul culminant al acestei schimbări s-a manifestat prin reacția lor imediată față de înălțarea vizibilă a lui Isus la cer. Ei nu au arătat reacția normală omenească față de o astfel de plecare. Relatarea biblică spune că „s-au întors în Ierusalim cu o mare bucurie” (Luca 24:52, subl.).

Despărțirea poate fi dulce și amară, dar măsura normală a dulceții este incapabilă să transforme întristarea în bucurie. Atunci când bărbații se imbarcă pentru a merge la război sau când marinarii merg pe mare, pe fețele celor iubiți care rămân acasă există mai multe lacrimi decât zâmbete. Îmi amintesc cum abia mă târam văzând ranița tatălui meu când el a plecat alături de celelalte trupe, urcându-se în tren, undeva către sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Nu găseam niciun motiv de bucurie în asta. Îmi amintesc sfârșitul vacanței de

Crăciun și ritualul care avea loc la terminalul de autobuze Greyhound în decursul perioadei mele de studenție, când o urcam pe logodnica mea la autobuz pentru a se întoarce la școală după ce ne bucurasem de scurtul timp petrecut împreună. Nici ea și nici eu nu ne întorceam la școală cu bucurie.

Trebuie să fim siguri că ucenicii au avut ei înșiși nevoie de un înger pentru a părăsi locul unde Hristos s-a depărtat de ei înălțându-Se la cer, de pe Muntele Măslinilor. Ei au rămas acolo încremeniți, savurând viziunea norului de slavă care L-a acoperit pe Isus. Rămăseseră țintuiți în acel loc, fără cuvinte, la vederea măreției din jurul lor. Reveria lor a fost întreruptă de cuvintele îngerului: „Bărbați Galileeni, de ce stați și vă uitați spre cer? Acest Isus, care S-a înălțat la cer din mijlocul vostru, va veni în același fel cum L-ați văzut mergând la cer” (Faptele Apostolilor 1:11).

Apoi s-au întors la Ierusalim. Drumul lor trebuie să fi fost unul deosebit: zâmbind, sărind de bucurie și cântând pe tot parcursul lui. Ei și-au amintit cuvintele lui Isus în odaia de sus, gândindu-se la promisiunea unui alt Mângâietor, care avea să vină. Erau bucuroși în inimă pentru că, în final, înțeleseseră unde mergea Isus și de ce mergea El acolo.

Ceva mai devreme, Hristos spusese: „Nimeni nu s-a suit în cer, afară de Cel ce S-a pogorât din cer” (Ioan 3:13). El vorbea despre Sine aici. Aceste cuvinte au fost

spuse având în vedere Înălțarea și plasarea acestui moment în categoria evenimentelor unice. Prin înălțarea Sa, Isus a arătat din nou faptul că era dintr-o altă categorie de ființe. Nimeni până la El și nimeni de la El încocoace nu S-a „înălțat” la cer. Iar condiția preliminară a înălțării a fost o coborâre anterioară. În calitate de Hristos întrupat, Isus a fost în mod particular calificat pentru acest eveniment. Și alții au mers la cer. Enoh a fost „răpit”, iar Ilie a fost „luat la cer”. Un altul a „urcat” o scară (Isus îi spusese lui Natanael că avea să îi vadă pe îngeri urcând și coborând prin Fiul Omului, iar Iacov a văzut scara în mijlocul visului de noapte de la Betel) sau un altul putea să „urce” la Ierusalim, dar asta nu însemna decât să urce ceva mai sus de nivelul mării. Termenul acesta putea fi folosit în sens figurativ pentru a se referi chiar și la înălțarea unei persoane la nivelul slujirii regale. Dar nimeni nu se „urcase la cer” în sensul în care Isus vorbea.

Înălțarea lui Isus a fost evenimentul politic suprem din întreaga istorie a lumii. El nu S-a înălțat atât de mult într-un loc, pe cât a fost înălțat într-o poziție. El a părăsit arena umilinței și a suferinței pentru a intra în gloria Sa. Într-o clipă, El a trecut de la statutul Învățătorului galilean disprețuit la cel al Împăratului universului, trecând peste capetele lui Pilat, Irod și ale tuturor celorlalți stăpâni ai pământului. Înălțarea L-a catapultat pe Isus tocmai la dreapta lui Dumnezeu, acolo unde a

fost întronat ca Împărat al împăraților și Domn al domnilor. Astfel, „rapiditatea” înălțării politice a lui Isus se vede într-o lumină clară.

Implicațiile acestui eveniment pentru Biserică sunt uluitoare. Aceasta înseamnă că, chiar dacă noi suferim persecuție și batjocură din partea structurilor de putere ostile – chiar dacă noi suspinăm și gemem în statutul curent al unei minorități nedorite – Reprezentantul nostru stă pe tronul autorității suverane. Împărăția lui Dumnezeu nu este un vis nerealizat sau o fantezie religioasă. Investitura Împăratului nostru este un *fait accompli* (fapt împlinit). Domnia Lui nu este nici mitică și nici iluzorie. Ea corespunde unei stări reale a lucrurilor. Chiar în acest moment, Domnul Dumnezeu atotputernic domnește cu Fiul Său la dreapta Sa, așezat în scaunul autorității imperiale. Suntem siguri de faptul că împărăția Lui va fi instaurată pe deplin, iar acest lucru ține de viitor. Totuși, ea a fost inaugurată. Acest lucru ține de trecut. El domnește cu putere, având toată autoritatea în cer și pe pământ. Acest lucru ține de prezent. Împărăția Lui este invizibilă, dar nu este deloc ireală. Ea este lăsată în mâna Bisericii Sale ca ea să facă vizibilă calitatea Lui regală invizibilă.

Înălțarea lui Isus la dreapta lui Dumnezeu este legată inseparabil de venirea Cincizecimii. Într-un anume sens, înainte de Înălțarea Sa, Isus nu avea autoritatea de

a trimite Duhul Său. Unul dintre primele acte de autoritate pe care El le-a împlinit după întronarea Sa a fost să înzestreze Biserica Lui cu putere de sus. Ucenicilor li s-a dat o trimitere mare, un mandat de a pătrunde în întreaga lume cu mărturia Împărăției. Aceștia au fost și sunt martorii autentici ai lui Iehova. Totuși, nicio graniță n-a fost trecută și nicio misiune n-a fost împlinită înainte ca Duhul să se pogoare. Ucenicii s-au întors la Ierusalim, bucurându-se de scopul pe care îl aveau înaintea ochilor lor în timpul așteptării. Ei așteptau venirea Cincizecimii. Atunci când noul Împărat al cosmosului a trimis Duhul Sfânt, puterea Împărăției a fost revărsată în lume.

Ridicarea lui Isus la cer nu a fost doar politică, a fost și sacerdotală. El nu a primit doar sceptrul Împăratului, ci și hainele Marelui Preot. În înălțarea Lui, Isus a intrat deopotrivă în sanctuar și în palat. Isus nu doar că stă la dreapta lui Dumnezeu, El și îngenunchează. El a intrat în *sanctus sanctorum*, Sfânta Sfințelor, pentru a face zilnic mijlocire pentru poporul Său. Noi suntem un popor al cărui Rege se roagă pentru noi pentru fiecare, pe nume.

Te mai miri atunci de bucuria ucenicilor Lui? Odată ce ei au înțeles unde mergea Isus și de ce mergea acolo, singurul răspuns potrivit a fost celebrarea. Ei au dansat pe drumul înapoi către Ierusalim. Prezența Lui fizică nu mai era, dar prezența Lui spirituală și politică

a fost îmbogățită. Cuvintele Sale o mângâie pe mireasa Lui: „Iată că Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului” (Matei 28:20).

DESPRE AUTOR

Dr. R.C. Sproul a fost fondatorul și președintele Ligonier Ministries, păstorul fondator al Saint Andrew's Chapel din Sanford, Florida, primul președinte al Reformation Bible College și redactor șef al revistei *Tabletalk*. Programul său radio intitulat *Renewing Your Mind*, este transmis zilnic pe sute de posturi de radio din întreaga lume și poate fi ascultat online.

El a fost autorul a peste 100 de cărți, printre care *The Holiness of God*, *Chosen by God*, și *Everyone's a Theologian*.

El a fost recunoscut în lume ca argumentele sale articulate în apărarea ineranței Scripturii și a nevoii ca poporul lui Dumnezeu să fie întemeiat convingător în Cuvântul Lui.

MAGNA GRATIA

Noi vestim Evanghelia harului

Asociația MAGNA GRATIA este o organizație non-profit care își concentrează eforturile pe proclamarea Evangheliei prin literatură consecventă doctrinar, prin evanghelizare și echiparea bisericilor evanghelice de limba română.

Dacă ai fost binecuvântat citind această carte, poți ajuta la binecuvântarea altui credincios, prin unul sau mai multe lucruri, după cum urmează:

1) Recomandă mai departe această carte!

2) Vizitează paginile noastre de internet la adresa **magnagratia.org** și află mai mult despre lucrarea noastră, și citește GRATUIT cele peste 250 de cărți ale unora dintre cei mai buni autori creștini din istorie.

3) Rămâi conectat la noutățile MAGNA GRATIA abonându-te pe website, așa încât să fii anunțat când publicăm noi resurse și vizitând pagina noastră de Facebook la adresa www.fb.com/MagnaGratiaRomania.

4) Spune-le și altora despre lucrarea noastră.

5) Roagă-te pentru noi.

6) Donează și ajută-ne să mergem mai departe cu această lucrare. Donațiile se pot face online, la adresa www.magnagratia.org/donatii.html

Pentru orice alte informații, scrie-ne la contact@magnagratia.org. Mulțumim!

O minciună? Un nebun? Sau Dumnezeu întrupat?

Nicio persoană din istorie nu a stârnit mai multe diferențe de opinie ca Isus din Nazaret.

Unii spun că El a fost o minciună, iar alții că Isus ar fi fost un om ieșit din minți. În multe cazuri, istoria Lui a fost modificată pentru a se potrivi agendei anumitor oameni.

Chiar dacă există mai multe idei despre cine a fost Isus, pentru a-L înțelege cu adevărat, trebuie să mergem la Biblie. În această carte, Dr. R.C. Sproul prezintă un portret convingător al lui Isus pe baza dovezilor biblice, demonstrând că El este Fiul lui Dumnezeu.

Seria de cărți **Întrebări Cruciale**, de Dr. R.C. Sproul, oferă răspunsuri succinte la întrebări importante ridicate de creștini și de necredincioșii curioși deopotrivă.

Dr. R.C. Sproul a fost fondatorul Ligonier Ministries, păstorul fondator al Saint Andrew's Chapel din Sanford, Florida și primul președinte al Reformation Bible College. El a fost autorul a peste 100 de cărți, inclusiv *The Holiness of God*.

MAGNA GRATIA
magnagratia.org

BIBLIOTECA
LIGONIER